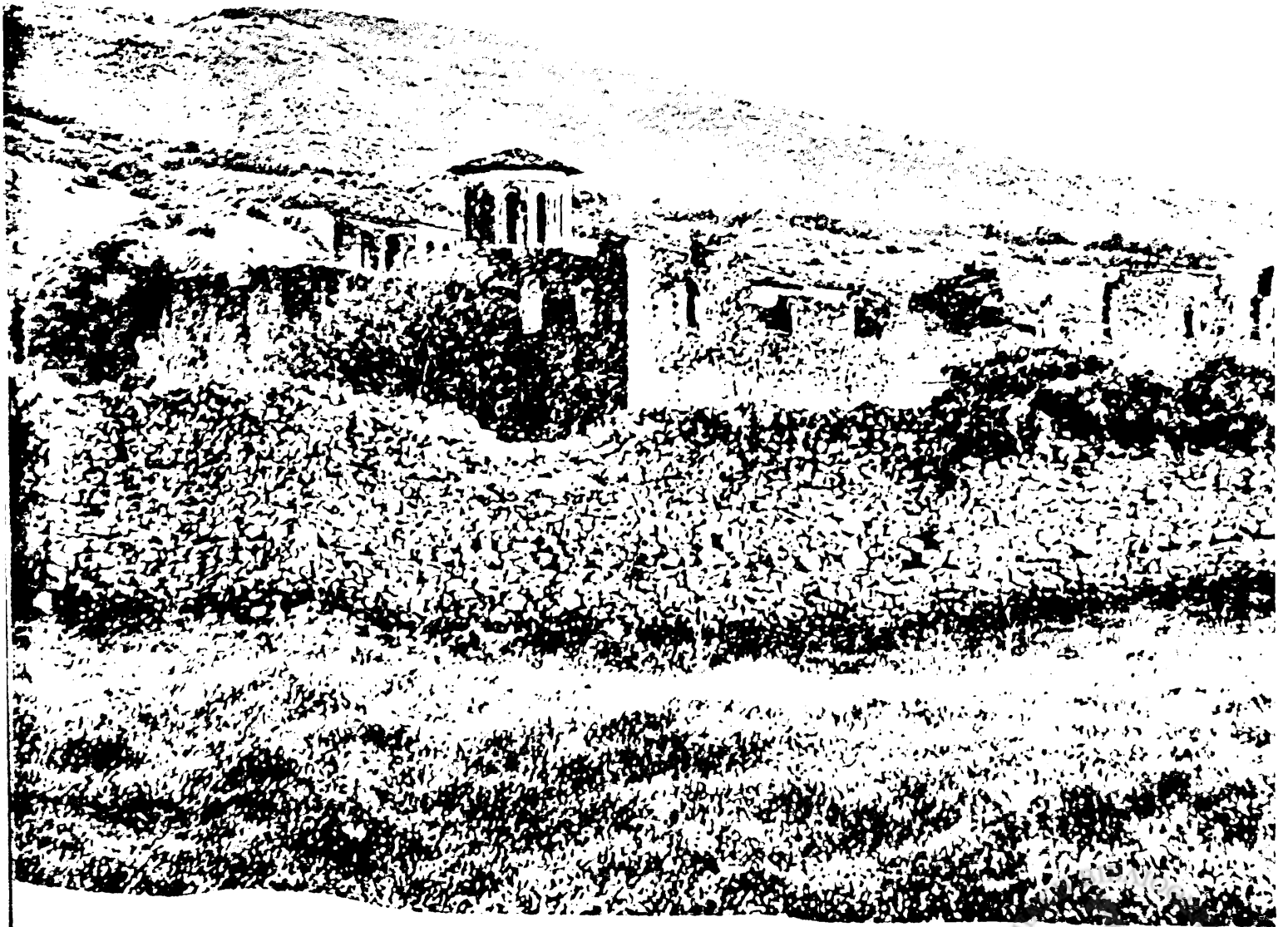

“ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ”

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

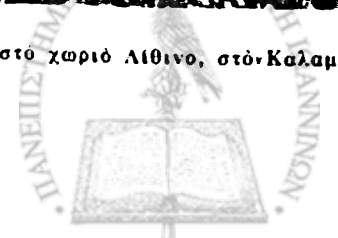
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Η'	ΤΕΥΧΟΣ 132	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1987	Γραφεία: Οδός Μαυρομichάλη 7 Αθήνα 106 79 Τηλ 36.21 651 - 63 99.783
---------	---------------	---------------------	--

Γιατρού Δημ. Καμαρούλια — Μονή Πατέρων στο χωριό Λιθίνο, στον Καλαμά.

ΑΘΗΝΑ 1987

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΚΟΜΙΤΑΤΟ)
1906

ΠΑΝΑΓ. ΔΑΓΚΛΗΣ
Υπαρχηγός Γενικού Έπιτελείου
Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν. Διευθυντής ΣΠΑΠ
Σ ΣΠΥΡΟΜΙΛΙΟΣ
Άρχηγός Χειμάρας
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΛΑΣ
Άνθυπίαρχος
ΧΑΡ. ΔΙΑΜΠΕΝΣ
Άνθυποπλοίαρχος
ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ
Λόγιος
ΜΙΛΤ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ
Υφηγητής Πανεπιστημίου
ΧΡ. ΧΡΟΝΗΣ
Υπολογαγός Οικονομικού
ΠΕΡ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ
Δικηγόρος
ΧΡ. ΜΑΛΛΑΜΟΣ
Ταγματάρχης Μηχανικού
ΓΕΩΡΓ. ΓΑΓΑΡΗΣ
Δημοσιογράφος
ΑΥΓ. ΑΒΕΡΩΦ
Πολιτευτής

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΙΣ)
1934

Έλιτιμος Πρόεδρος
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Όμότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Άκαδημαϊκός

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΛΑΧΟΣ
Ό από Ίωαννίνων Αρχιεπίσκοπος
Αθηνών και πάσης Ελλάδος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν. Διευθυντής ΣΠΑΠ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. ΠΑΛΗΣ
Στρατηγός
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ
Άκαδημαϊκός
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΛΛΙΑΦΑΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Άκαδημαϊκός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΒΑΡΕΤΟΣ
Δικηγόρος - Δημοσιογράφος

“ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ” ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ - ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ - ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: οδός Μαυρομιχάλη 7

ΑΘΗΝΑ Κ.Α. 10679

ΤΗΛ. 36.21.651

Υπεύθυνος σύμφωνα με τό Νόμο:

ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Άγία Παρασκευή Άττικής - Τερψιθέας 64

Κ.Α. 15341

Τηλ. 6399.783

Τυπώνεται και αποστέλλεται με αυτοπροαί-
ρετη συνδρομή 1000 δραχμών τό χρόνο.

Φωτογράφιση - Μοντάζ

ΑΦΟΙ ΠΙΝΑ

ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ 45

ΤΗΛ. 3636180

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ'

ΤΕΥΧ.
132

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1987

Γραφ.: Μαυρομιχάλη 7 · 106.79 'Αθήνα
Τηλ. 36.21.651 — 63.99.783

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
"Άρσις τής έμπολέμου καταστάσεως με την 'Αλβανία	305
'Αγρυπνία 15 Αύγουστου	310
Γιάννη Πινδέα. 'Η "Ηπειρος πρην έκατό χρόνια και κάτι. 'Αφόρητα τών ραγιαδων τά δεινά	312
Κων. 'Ι. Φωτοπούλου. 'Αλησμόνητες 'Ιστοριοϋλες του 1912—13 (συνέχεια)	315
Νικολ. Τσίπα - Πυρσογιαννίτικο πνευματικό κέντρο	319
Γεωργ. Μ. Κόρδα. Θεμελίωση ιδρύματος κωφαλάλων παιδιών 'Ηπείρου	320
Πρόδρομοι και έλευθερωτές. 'Αριστοτ. Χρηστίδης	331
Στάθ. Δ. Λαμπρίδη. Εύαγ. Πρίτσος	332
Ε. Ρ. Ξενοφών Ι. Κοτσαρίδας	335
'Αθαν. Μαντέκου. Χριστόφ. Γέτης	336
Δημ. Δαβαλά. Λίγα λόγια για πολύ έργο	337
'Ηπειρ. Πνευμ. Ζωή και Κίνηση	338
Εσωτερική Ζωή και Κίνηση	341

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ :

Γ. Μπρουζιώτης — Γ. Κατσαρός
Κωλέττη 4, 106 81
Τηλ. 360.38.20, ΑΘΗΝΑ

ΑΡΣΙΣ ΤΗΣ ΕΜΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

Στις 28 Αύγουστου ανακοινώθηκε από μέρος τής Κυβερνήσεως ή από πολλού αναμενόμενη άρσις τής έμπολέμου καταστάσεως με την 'Αλβανία.

'Η από το 1971 σύναψη έμπορικων και έν συνεχεία διπλωματικών σχέσεων 'Ελλάδος και 'Αλβανίας είχε ούσιαστικά καταργήσει το έμπόλεμον.

'Η διακίνησης έμπορευμάτων και έπιβατων ούτως κατά τά δύο τελευταία έτη μέσω Κακαβιάς και Κρυσταλλοπηγής άνάμεσα στις δύο χώρες έκανε να φαίνεται παράδοξη ή ύπαρξη έμπολέμου καταστάσεως

'Εξ άλλου ή άρσις του έμπολέμου αύτή καθ' έαυτή δέν κατοχυρώνει κανένα από τά δικαιώματα τής έλληνοκλής μειονότητος. Συνεπώς εξαρτάται από τά ανταλλάγματα, που έχει εξασφαλίσει ή είναι θεβαία ότι θα εξασφαλίσει ή Κυβέρνηση για τά δικαιώματα αυτά με την Πράξη τής άρσεως.

Είναι λυπηρό όμως ότι τά δύο μεγάλα κόμματα το Κυβερνητικό και ή αντιπολίτευση δέν μπορούν να προσυεννοηθοϋν πάνω στα εθνικά ζητήματα, αλλά συνεχί-

Ἡ γέφυρα τῶν Ἀργῶν, πάνω στὸν ποταμὸ Γερμὸ, κοντὰ στὰ Βιλλυροαλόεσσινὰ σύνορα, ὅπου ἦταν πρὶν ἀνα-
τιναχτεῖ (Οκτώβριος 1940) ἀπὸ τὴν ὑπερφορῶσα ἐλλληνική προκάλυψη.
(Ἀρχεῖο Ἀλεξ. Ν. Μαρμπεσούλου)

ζουν τήν παλιά τακτική από τήν εποχή του πρώτου διχασμοῦ τουλάχιστον.

Ἔτσι, στίς ἐφημερίδες τῆς 29ης Αὐγούστου οἱ θέσεις τῶν δύο κομμάτων εἶναι διαμετρικά ἀντίθετες.

Κυβερνητικὲς θέσεις

Ἡ πράξη τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου γὰρ τήν ἄρση τῆς ἐμπόλεμης κατάστασης ἀναφέρει τὰ ἑξῆς:

«Ἡ κυβέρνησις ἀποφαίνεται καὶ δηλώνει ὅτι ὁ χαρακτήρας τῆς Ἀλβανίας σὰν ἐχθρικοῦ κράτους ἔχει πάψει νὰ ὑφίσταται.

Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις εἶναι πεπεισμένη ὅτι ἡ δήλωσή της αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρία γιὰ τὴν ρύθμιση τῶν ζητημάτων ποὺ εἶναι ἀκόμη ἐκκρεμῆ ἀνάμεσα στίς δύο χώρες.

Ἦδη, οἱ ἀρμόδιες ἑλληνικὲς ὑπηρεσίαι μελετοῦν προσεκτικὰ τὸν προσφορότερο τρόπο γιὰ τὴν νομικὴν ρύθμιση τῶν ἐκκρεμοτήτων αὐτῶν.

Ὁ τερματισμὸς τῆς προηγούμενης κατάστασης θὰ συμβάλει στὴν περαιτέρω σύσφιγξη τῶν σχέσεων τῶν δύο φίλων χωρῶν καὶ τὴν διεύρυνση τῆς μεταξύ τους συνεργασίας. Εἰδικότερα θὰ εἶναι πρὸς ὄφελος τῆς ἑλληνικῆς μειονότητας, γιὰ τὴν ὁποία τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἦταν καὶ θὰ παραμείνει ἀμέριστο, καὶ ἡ ὁποία, καλλιεργώντας τὶς παραδόσεις καὶ τὴν ἐθνικὴν ταυτότητα, θὰ ἀποτελεῖ μίαν σταθερὴν γέφυρα φιλίας ἀνάμεσα στὸν ἑλληνικὸν καὶ τὸν ἀλβανικὸν λαόν.

Θέσεις τῆς μείζονος Ἀντιποδτεύσεως

Σὲ δήλωσή του ὁ πρόεδρος τῆς Ν. Δ. κ. Κων. Μητσοτάκης τονίζει ὅτι:

«Ἡ μονομερὴς ἄρση τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως μὲ τὴν Ἀλβανία χωρὶς ἢ κυβέρνησις νὰ φέρει τὸ θέμα πρὸς συζήτηση στὴ Βουλὴ καὶ χωρὶς νὰ ἐξασφαλίσῃ καμία ἀπολύτως ἐγγύηση ποὺ νὰ κατοχυρῶναι τὰ στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα τῶν Βορειοηπειρωτῶν Ἑλλήνων, εἶναι πράξη συνταγματικά, πολιτικά καὶ ἔθνικα ἀπαράδεκτη. Οὔτε ἡ δήλωσις κατὰ τὴν ὁποία ἡ κυβέρνησις τοῦ ΠΑΣΟΚ «ἀποφαίνεται» αὐθορμήτως ὅτι «ὁ χαρακτήρας τῆς Ἀλβανίας ὡς ἐχθρικοῦ κράτους ἔχει πάψει νὰ ὑφίσταται μπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ὑπογραφή συνθήκης Εἰρήνης μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, οὔτε ἡ διαβεβαίωσις τῆς... ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ὅτι ἡ ἄρση τοῦ ἐμπολέμου «θὰ εἶναι πρὸς ὄφελος τῆς ἑλληνικῆς μειονότητας» ἔχει ὅποιαδήποτε ἀξία».

Ὁ κ. Μητσοτάκης μιλάει, ἐπίσης γιὰ ἐγκατάλειψη τῶν Βορειοηπειρωτῶν καὶ καταλήγει στὴν δήλωσή του ὡς ἑξῆς:

«Ἡ Νέα Δημοκρατία δὲ θεωρεῖ ὅτι δεσμεύει κατὰ τίποτε τὸν ἑλληνικὸν λαόν ἢ σημερινὴν ἀπαράδεκτην πράξη ἐθνικῆς μειοδοσίας τοῦ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου καὶ θὰ συνεχίσει νὰ παρέχει τὴν ἀμέριστη συμ-

παράστασή της πρὸς τοὺς δοκιμαζόμενους Βορειοηπειρῶτες ἀδελφούς μας. Ἡ ἐτοιμόρροπη κυβέρνηση τῆς μειοψηφίας, στὸ θέμα αὐτὸ δὲν ἐκφράζει τὸ αἶσθημα οὔτε τῶν ὁπαδῶν πού τῆς ἀπέμειναν».

Ὁ κ. Ἀβέρωφ

Στὴ δήλωσή του ὁ ἐπίτιμος πρόεδρος τῆς Ν.Δ. Εὐάγγελος Ἀβέρωφ τονίζει μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Μιὰ τέτοια πράξη, ἀπὸ ἐθνικῆς πλευρᾶς ἀποτελεῖ μειοδοσία, ἀπὸ τὴν πλευρὰ δὲ τῆς διπλωματικῆς τακτικῆς, ἐγκληματικὴ ἀπερισκεψία».

Ἀπάντηση τῆς Κυβερνήσεως στὶς δηλώσεις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Νέας Δημοκρατίας

Σὲ ἀπάντηση τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Μητσοτάκη ὁ κυβερνητικὸς ἐκπρόσωπος κ. Κωστόπουλος δήλωσε ὅτι ποτὲ στὸ παρελθὸν ἢ Δεξιά, δὲν ἔφτασε σὲ τέτοια ὄρια ὑποκρισίας ὅσο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς σημερινῆς ἡγεσίας της.

Οἱ ὄψιμοι δῆθεν ὑπερασπιστὲς τῶν ὁμοεθνῶν μας πού ζοῦν στὴν Ἀλβανία, συνεχίζει ὁ κ. Κωστόπουλος ἐπικρίνοντας ἀντὶ νὰ ἐπικροτοῦν μιὰ πράξη πολιτικῆς ὑπευθυνότητας, ἀνθρωπισμοῦ καὶ ρεαλιστικῆς ἀντίληψης, ὅταν οἱ ἴδιοι τὸ 1980 ἔκριναν τὴν ἄρση τῆς «ἐμπόλεμης κατάστασης» σὰν τὸ πιὸ πρόσφορο μέσον γιὰ τὴν ὁμαλοποίηση τῶν σχέ-

σεῶν μας μὲ τὴν Ἀλβανία.

Κατηγοροῦν σήμερα τὴ λήψη μιᾶς ἀπόφασης πρὸς τὴν ὁποία εἶχαν καὶ αὐτοὶ χθὲς ὀδηγηθεῖ, ἀλλὰ δὲν εἶχαν τὸ σθένος καὶ τὴ θέληση νὰ ὑλοποιήσουν.

Ἐνώπιον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πού ἀπὸ μακροῦ ἔχει πλέον καταδικάσει τὴν ἐκμετάλλευση τῶν εὐγενῶν τοῦ αἰσθημάτων καὶ τὴν ὑπονόμευση τῆς ἐθνικῆς του ὁμοψυχίας ἀπὸ τοὺς ἐκφραστὲς μιᾶς μισαλλόδοξης πατριδοκαπηλείας ἀπευθύνουμε τὰ ἀκόλουθα καυτὰ ἐρωτήματα:

1. Πότε καὶ μὲ ποιὲς συγκεκριμένες ἐνέργειες ἐκδηλώθηκε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς παράταξης πού μονοπωλοῦσε σχεδὸν τὴν ἐξουσία ἐπὶ τέσσερις δεκαετίες, ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς μειονότητας;

2. Ἀποτελοῦσε πρακτικὴ πολιτικῆς εὐθύνης καὶ ἐθνικῆς ὑπερηφάνειας τὸ ἐπὶ δεκαετίες συντηρούμενο κλίμα καχυποψίας πού ἐγκατέλειπε ἀβοήθητους καὶ ἀπομονωμένους τοὺς Ἑλληνες ἀδελφούς μας στὴ γειτονικὴ χώρα;

3. Προστατεύονται ἢ ὄχι καλύτερα τὰ συμφέροντα τῶν ὁμοεθνῶν μας ὅταν οἱ σχέσεις τῶν δύο χωρῶν δὲν ἐπισκιάζονται ἀπὸ τὸν παραλογισμὸ διατήρησης ἐνὸς κλίματος δυσπιστίας καὶ ἐχθρότητας;

4. Θὰ ὑπῆρχε ἔστω καὶ ἡ παραμικρὴ ἐλπίδα ἀνθρώπινης ἐπαφῆς σὲ Ἑλληνες ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς τῶν συνόρων ἀν συνεχιζόταν ἐπ' ἀόριστον μιὰ κατάσταση πού ἀντιβαί-

νει στους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου και της λογικής;

Με την ιστορικής σημασίας απόφασή της ή κυβέρνηση τερματίζει όριστικά μιὰ μακρά περίοδο απουσίας του μητροπολιτικού κέντρου από τὰ προβλήματα, τούς πόθους και τις ἐλπίδες τῶν μέχρι χθὲς λησμονημένων ἀδελφῶν μας.

Ὁ ἀποχαρακτηρισμὸς τῆς Ἀλβανίας ὡς ἐχθρικής χώρας δικαιώνει ἀγῶνες και προσδοκίες μισοῦ περιπού αἰῶνα, ὑπογραμμίζει ὁ κ. Κωστόπουλος.

Ἡ ἀπόφαση ἄρσης τῆς «ἐμπόλεμης κατάστασης» ἀνοίγει τὸ δρόμο γιὰ μιὰ πιὸ στενή και οὐσιαστική ἐπαφή τῆς Ἀλβανίας με τὴν Ἑλλάδα, διασφαλίζει τὰ ἀπαράγραπτα δικαιώματα τῶν ὁμοεθνῶν μας και παρέχει τις καλύτερες ἐγγυήσεις γιὰ τὴ σταθερότητα, τὴν εἰρήνη και τὴν συνεργασία στὰ Βαλκάνια.

Στις ὑστερικές κρίσεις παρωχημένης ἐθνοκαπηλίας ἀντιπαραθέτουμε μιὰ πράξη φιλίας, εἰρήνης, συνεργασίας, καθὼς και στοργῆς και φροντίδας γιὰ τ' ἀδέλφια μας που ζοῦν στὴν Ἀλβανία.

Εἶμαστε βέβαιοι ὅτι μ' αὐτὴ τὴν ἀπόφαση διερμηνεύουμε τὰ φιλερηνικά αἰσθήματα τῆς συντριπτικής πλειοψηφίας του λαοῦ μας.

Τις ὕβρεις του κ. Μητσοτάκη περι ἐθνικής μειοδοσίας δὲν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τις σχολιάσουμε. Τις ἐπιστρέφουμε στὸν ἴδιο και στους εὐτυχῶς ἐλάχιστους ἀπολογητὲς τῆς πολιτικῆς ἀναισχυντίας που τυχὸν τὸν ἀκολουθοῦν.

Ἐκεῖνο που μᾶς ἐκπλήσει και μᾶς θλίβει ὅμως εἶναι ἡ εἰκόνα ἐνὸς ἀρχηγοῦ κόμματος που σπαρασσόμενο ἀπὸ ἐσωκομματικές ἀμφισβητήσεις καταφεύγει στὸν παραλογισμό γιὰ νὰ διασωθεῖ.

Εἶναι ἀδύνατο — κατέληξε ὁ κ. Κωστόπουλος — νὰ βρεθεῖ ἐξέφρων ἄνθρωπος στὸν κόσμο και μάλιστα πολιτικός, που νὰ θεωρεῖ τὴν ἐμπόλεμη κατάσταση προτιμότερη ἀπὸ τὴν εἰρήνη γιὰ τὴ διευθέτηση ὁποιοδήποτε προβλήματος.

Ἐδῶ πλέον δὲν ἀποκαλύπτεται ἡ ἀνυπαρξία πολιτικῆς συνέπειας — τὴν ὁποία κανεῖς βέβαια δὲν θὰ περιμενε ἀπὸ τὸν κ. Μητσοτάκη — ἀλλὰ ἡ ἀδυναμία στοιχειώδους λογικῆς κρίσης.

ΑΓΡΥΠΝΙΑ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Ἐν Δελθινακίῳ τῇ 25ῃ Ἰουλ. 1987

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ
Κονίτσης ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

Πρὸς τὸν Ἱερὸν Κλῆρον καὶ τὸν Εὐ-
σεβῆ Λαὸν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητρο-
πόλεως

ΘΕΜΑ: Ὁλονύκτιος Ἀγρυπνία, πα-
ρὰ τὰ σύνορα, διὰ τὸ Ἔθνος
μας, τὴν Κύπρον καὶ τὴν Βό-
ρειον Ἠπειρον.

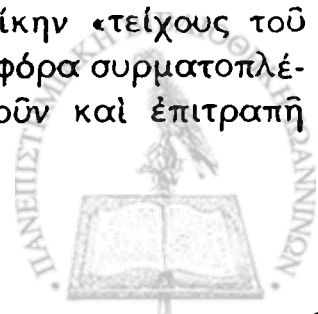
Τὴν 15ην Αὐγούστου ἡ Ἐκκλησία
μας ἑορτάζει, ἀγαπητοί μου, τὴν
Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου. Εἶναι πα-
σιφανῆς ἡ εὐλάβεια τῶν πιστῶν
πρὸς τὴν Παναγίαν μας, ἡ ὁποία
γιά μᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους Ἕλλη-
νας δὲν εἶναι μόνον προστάτις καὶ
βοηθὸς τοῦ καθενὸς χωριστά, ἀλλὰ
καὶ Ὑπέρμαχος Στρατηγὸς τοῦ Γέ-
νους μας.

Δικαιολογημένα, λοιπόν, οἱ Ἕλ-
ληνες τιμοῦν τὴν Παναγίαν μας καὶ
δικαιολογημένα καταφεύγουν πρὸς
αὐτήν, διὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθει-
άν της ὄχι μόνον εἰς τὰ οἰκογενεια-
κὰ καὶ ἀτομικὰ τοὺς προβλήματα,
ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἔθνικὰ προβλήμα-
τα.

Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε, ὅτι
εἰς τοὺς καιροὺς μας εἶναι πάμπολ-
λα καὶ σοβαρὰ τὰ προβλήματα, ποὺ
ἀντιμετωπίζει τὸ Ἔθνος μας. Ἡ
Κύπρος μας, ὡς γνωστόν, κατέχεται
κατὰ τὸ ἡμισυ ἀπὸ τοὺς Τούρκους.
Τὸ Αἰγαῖον ἀπειλεῖται ἐπίσης ἀπὸ

τοὺς Τούρκους. Ἐσχάτως δὲ ἐνεφα-
νίσθη εἰς τὸ προσκήνιον καὶ τὸ ἀ-
νύπαρκτον μέχρι τώρα... «Μακεδο-
νικόν». Καὶ εἰς ὅλα αὐτὰ ἔρχεται νὰ
προστεθῆ καὶ τὸ δράμα τῆς Βορείου
Ἠπείρου, τὸ ὁποῖον ὄλονέν καὶ κο-
ρυφοῦται.

Ναί, ἀγαπητοί μου! Εἶναι ἀνάγ-
κη νὰ τὸ τονίσουμε διὰ μίαν εἰσέτι
φορὰν, ὅτι τὸ δράμα τῆς Βορείου
Ἠπείρου συνεχίζεται, παρὰ τὰς ἐ-
κατέρωθεν — Ἑλλάδος καὶ Ἀλθα-
νίας — τυμπανοκρουσίας, ὅτι δῆθεν
τὰ πράγματα ἄλλαξαν ἐκεῖ μέσα
καὶ ἔγιναν καλλίτερα διὰ τοὺς
σκλάβους ἀδελφούς μας. Εἶναι ἀ-
νάγκη νὰ τὸ ποῦμε σαφῶς καὶ ἀπε-
ριφράστως, ὅτι τίποτε ἀπολύτως δὲν
ἄλλαξε καὶ τίποτε ἀπολύτως δὲν ἐ-
καλλιτέρευεν εἰς τὴν Βόρειον Ἠ-
πειρον. Διότι, δι' ἡμᾶς, ἀλλαγὴ καὶ
καλλιτέρευσις θὰ ὑπάρξῃ τότε καὶ
μόνον, ὅταν τὸ Ἀλθανικὸν καθε-
στῶς ἀποφασίσῃ νὰ σεβασθῆ ὅλα τὰ
διεθνῶς καταχωρωμένα καὶ ἀνεγνω-
ρισμένα δικαιώματα τοῦ Ἑλληνι-
σμοῦ τῆς Βορείου Ἠπείρου· ὅταν,
δηλαδή, ἀποφασίσῃ καὶ ἐπιτρέψῃ τὸ
ἄνοιγμα τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν
Ἑλληνικῶν Σχολείων, ὅπως ἦσαν
καὶ πρὸ τοῦ 1940· ὅταν, ἐπίσης, ἀ-
φεθοῦν ἐλεύθεροι οἱ χιλιάδες τῶν
φυλακισμένων καὶ ἐξορίστων νὰ ἐ-
πιστρέψουν εἰς τὰ σπίτια τους· ὅ-
ταν, ἀκόμη, τὰ δίκην «τείχους τοῦ
αἰσχούς» ἠλεκτροφόρα συρματοπλέ-
γματα γκρεμισθοῦν καὶ ἐπιτραπῇ

εἰς πάντας — καὶ ὄχι εἰς ὀλίγους
«ἡμετέρους» — ἢ ἐλευθέρα ἐπικου-
ρωνία.

.....

Ὅλα, λοιπόν, μαρτυροῦν, ὅτι τὸ
δρᾶμα τῶν ἀδελφῶν μας τῆς Βο-
ρείου Ἡπείρου συνεχίζεται. Καὶ ἅς
μὴ προσπαθοῦν τινές, ἐν Ἑλλάδι, νὰ
ὠραιοποιοῦν — χάριν σκοπιμοτήτων
— τὴν ἐκεῖ φοβεράν κατάστασιν,
διότι τοῦτο ἀποτελεῖ μέγα ἀμάρτη-
μα καὶ ἔγκλημα ἔναντι τοῦ Ἔθνους
καὶ τῶν 400.000 ὑποδούλων ἀδελ-
φῶν μας.

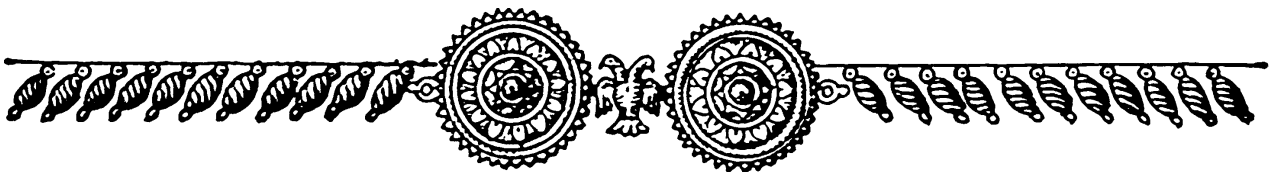
Ἴδού, λοιπόν, ὅτι καὶ σήμερα τὸ
Ἔθνος μας καὶ γενικώτερα ὁ Ἑλ-
ληνισμός, ἀντιμετωπίζουν, ὅπως ἐ-
έχθη ἀνωτέρω, κρίσιμα καὶ σοβαρὰ
προβλήματα. Αὐτὰ, ἀκριβῶς, τὰ
προβλήματα, ποὺ ὅλους ἀνεξαιρέ-
τως πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολοῦν καὶ
συγκινοῦν, αὐτὰ ἅς τὰ κάνουμε τίς
ἡμέρες αὐτές καὶ αἴτημα θερμῆς
προσευχῆς καὶ καταφυγῆς πρὸς τὴν
Παναγίαν Μητέρα, τὴν Ὑπέρμαχον
Στρατηγὸν καὶ Προστάτιν τοῦ Γέ-
νους μας.

Εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν, τὴν θερμὴν

προσευχὴν, ἀποβλέπει καὶ ἡ Ὀλο-
νύκτιος Ἀγρυπνία μας, ποὺ ἀ λά-
θη χώραν καὶ ἐφέτος, τὸ ἔσπερας
τῆς 14ης πρὸς τὴν 15ην Αὐγούστου,
εἰς τὴν πανάρχαια Ἱερὰν Μονὴν
Μολυβδοσκεπάστου, παρὰ τὰ σύνο-
ρα. Δι' αὐτὸ καὶ παρακαλοῦμε τοὺς
εὐσεβεῖς χριστιανούς, ὄχι μόνον τῆς
ἀκριτικῆς μας Ἐπαρχίας, ἀλλὰ ὅ-
λης τῆς Ἡπείρου, ὡς καὶ τῶν ἄλ-
λων μερῶν τῆς Πατρίδος μας, ὅπως
προσέλθουν προθύμως καὶ ἐφέτος
εἰς τὴν ὡς ἄνω κατασκευτικὴν ἐκδή-
λωσιν. Ἐκεῖ, καὶ μέσα εἰς τὴν ἡσυ-
χίαν τῆς νυκτός, θὰ προσευχηθοῦμε
θερμὰ διὰ τὸ προσφλιές μας Ἔ-
θνος. Ἐκεῖ, θὰ ἰκετεύσουμε τὴν Θεο-
τόκον διὰ τὸν χειμαζόμενον Ἑλλη-
νισμὸν τῆς Κύπρου. Ἐκεῖ, πρὸ παν-
τός, θὰ ἐνθυμηθοῦμε τοὺς σκλάβους
ἀδελφούς μας τῆς Βορείου Ἡπείρου
ποὺ σηκώνουν εἰς τοὺς καιρούς μας
— μόνοι καὶ ἀβοήθητοι παντελῶς—
τὸν βαρὺν σταυρὸν τοῦ διωγμοῦ.

Διατελοῦμεν
Μετ' ἐγκαρδίων εὐχῶν
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

* Ὁ Δρυϊνουπόλεως Σεβαστιανὸς

Ἡ Ἠπειρος πρὶν ἑκατὸ χρόνια καὶ κάτι

ΑΦΟΡΗΤΑ ΤΩΝ ΡΑΓΙΑΔΩΝ ΤΑ ΔΕΙΝΑ

«Φόρος ἀνά 41ο/ο ἐπὶ πάντων τῶν προϊόντων τῆς γῆς!»

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΙΝΔΕΑ

Κάτι ἀπίστευτο, κι' ὅμως ἀληθινό. Τὸ ἀναφέρει ἡ «Ἀθηνα» τῆς 28 Μαΐου 1858, μὲ τὸ ἐξῆς... προανάκρουσμα:

«Συνιστῶμεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν χριστιανικῶν τῆς Εὐρώπης δυνάμεων τὴν ἀκόλουθον ἐξ Ἰωαννίνων ἀλληλογραφίαν μας.

—ἘΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, τὴν 8 Μαΐου 1858. Τὰ δεινὰ ἡμῶν ἐκορυφώθησαν εἰς ὕψιστον καὶ ἀπίστευτον βαθμόν. Δὲν ἤρκουν αἱ λεηλασίαι, πυρπολήσεις, στρεβλώσεις, κακώσεις, καὶ φρικῶδες ἀπανθρωπία, αἱ γινόμεναι καθ' ἡμῶν ἐπὶ τοῦ τυράννου Ἀλῆ Πασᾶ, διαρκοῦντος τοῦ κατ' αὐτοῦ πολέμου, καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, δὲν ἤρκουν αἱ ἐκ τῶν θηριωδῶν Ἀλβανῶν ἐρημώσεις καὶ κακουργίαι, ἀλλὰ πρὸς κορύφωσιν τῆς δυστυχίας τοῦ τόπου ἐδέησε καὶ αὐτὴ ἡ κυβέρνησις ν' ἀπορροφήσῃ πᾶν λείψανον ἰκμάδος ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ λαοῦ.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ τύραννος Ἀλῆ Πασᾶς κατεπλάκωσε διὰ τῆς βίας πάσας τὰς ἰδιοκτησίας τῶν χριστιανῶν ἑκατοσταίας πολυανθρώπων χωρίων ἐκήρυξε τσιφλίκια

του, καὶ ἐπέβαλεν εἰς αὐτὰ φόρον ἀνήκουστον· τακτικὸν μὲν τὸ τριτομόριον πάντων τῶν προϊόντων, ἐκτάκτους δὲ καὶ σαλαριὰν ἀνά ἓν κοιλὸν σίτου καὶ κριθῆς ἐκάστη οἰκογένεια καὶ κανίσκι τοῦ σούμπασι, ἀνά ἓν ζευγάρι κοτόπουλα, μίαν πίταν, μίαν πλόσκαν κρασί, ἓν παγοῦρι ρακί, ἐκάστη οἰκογένεια· καὶ φόρον ξύλων, ἀνά δύο φορτώματα ξύλα ἐκάστη οἰκογένεια· καὶ φόρον ὀρνίθων, καὶ φόρον ὠῶν, ἀνά ποσότητα τινὰ ὀρνίθων καὶ ὠῶν ἐκάστη οἰκογένεια, καὶ φόρον ἀχύρων καὶ παμπόλους ἄλλους παντοίων εἰδῶν φόρους. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ τυράννου ἐκείνου καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἀντὶ ν' ἀνακτήσωσι οἱ κάτοικοι τὰς ἰδιοκτησίας των, καὶ ἀνακτήσωσιν κατὰ τι τῶν φόρων, ἡ κυβέρνησις, ἢ μᾶλλον εἶπειν ἢ ἐπιτόπιος διοίκησις φορολογεῖ ἀνά τεσσαράκοντα καὶ ἓν τοῖς ἑκατὸν πᾶν προϊόν τῆς γῆς. Ἐκτάκτως δὲ ἐπέβαλε καὶ καπνιάτικα, καὶ προβατονόμι καὶ κρασονόμι. Ἡ ἐπιτόπιος διοίκησις παρέλαβε συμβοηθούς καὶ τοὺς κατοίκους κτηματίας ὀθωμανούς, συμφέρον ἔχοντας εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ φόρου, ἵνα φο-

ρολογῶσι καὶ οὗτοι ὁμοίως τοὺς
ραγιαδάς των...

...Πιστεύομεν ὅτι οἱ κατακρίνοντες
τὸν εἰς δέκατον φόρον τῆς Ἑλλά-
δος δὲν θέλουσι πιστεύσει τοῦτο·
ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἶναι αὐταπόδει-
κτον καὶ οὐδ' αὐτὴ ἡ τοπικὴ διοί-
κησις δύναται νὰ τὸ ἀρνηθῆ· καὶ
ὡς νὰ μὴν ἤρκουν τὰ δεινὰ ταῦτα
προσετέθη καὶ ὁ φόρος τῆς στρατο-
λογίας· ἐσχάτως δὲ θεωρεῖται ὑπὸ
τῆς τοπικῆς διοικήσεως ὡς ἔγκλη-
μα καθοσιώσεως καὶ τὸ νὰ ἔχη τις
τὴν ἐλαχίστην σχέσιν μὲ οἶονδήπο-
τε πρόξενον. Οὗτος θεωρεῖται ὡς
ταραξίας ἢ συνωμότης, διὰ τὴν ἐλα-
χίστην ἄλλην αἰτίαν συλλαμβάνε-
ται καὶ ρίπτεται εἰς τὰς φυλακάς».

ΔΕΙΓΜΑ... ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ ΣΤΟ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ

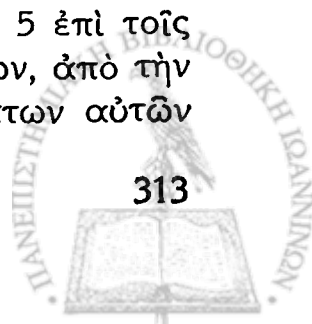
Ἀπὸ τὴν ἴδια ἐφημερίδα (ἀλλὰ
τῆς 5ης Νοεμβρίου 1860) ἀντιγρά-
φουμε μιὰ «Ἐξ Ἠπείρου» ἀνταπό-
κριση, ὑπὸ μορφή ἐπιστολῆς. Δια-
τηροῦμε δὲ ἄθικτη τόσο τὴν κάπως
χαλαρὴ σύνταξη, ὅσο καὶ τὴ συζη-
τήσιμη ὀρθογραφία τῆς, καθὼς καὶ
τις λίγες, «δημῶδεις» γιὰ τὴν ἐπο-
χὴ, λέξεις καὶ ἐκφράσεις. Στοιχεῖα
ποῦ φαντάζουσαν... δημοσιογρα-
φικὴ πρωτοπορία δημοτικισμοῦ, σὲ
σύγκριση μὲ τὸ ἄμεμπτο συντακτι-
κὸ καὶ τὴν αὐστηρὴν, ἀλλὰ κομψή,
καθαρεύουσα τῶν τότε σοφολογιω-
τάτων ἠπειρωτῶν συντακτῶν καὶ
ἀνταποκριτῶν:

«Ἐξ Ἠπείρου τὴν 12 Ὀκτωβρίου
1860.

Ἐνταῦθα νέα οὐσούλια (κανονι-

μοὶ) καθημερινῶς ἐβγαίνουν, τὸ
τελευταῖον τὸ ὁποῖον σήμερον ἐνερ-
γεῖται καὶ τὸ ὁποῖον λέγεται Ταλι-
μάτι, εἶναι τὸ παραδοξότερον πάν-
των τῶν μέχρι τοῦδε· ἰδοὺ δὲ τίνι
τρόπῳ διενεργεῖται καθὼς εἶδον ἰ-
δίους ὀφθαλμοῖς ἐν τῷ χωρίῳ Γρε-
βενίτι τοῦ Ζαγορίου ὅπου πρῶτον
ἤρχισαν τὴν τοιαύτην καταγραφὴν.

Ἐπήγαινον εἰς μίαν οἰκίαν καὶ
ἀφοῦ τῆς ἔβαζαν τὸν ἀριθμὸν, με-
τὰ ταῦτα τὴν ἐκτιμοῦσαν πόσον ἀ-
ξίζει (σημειωτέον ὅμως ὅτι ἦτο διω-
ρισμένος καὶ ἕνας Χριστιανὸς μα-
ζύ των, Μουχαμίνης, ἀλλὰ δι' ὅλου
δὲν εἰσηκούετο· ἔλεγον λοιπὸν οἱ
Τοῦρκοι ὅτι ἀξίζει 18,000 γρ. ἐν ᾧ
δὲν ἤξιζε οὔτε δύο χιλιάδες γρό-
σια, καὶ ἀφοῦ τοῖς ἔκαμαν τὴν πα-
ρατήρησιν οἱ Χριστιανοὶ ὅτι δὲν ἀ-
ξίζει τόσον, διότι ἐὰν εὔρη ἀγορα-
στὴν τὸ πωλεῖ ὁ οἰκοκύρης διὰ χί-
λια γρόσια μόνον, ἀμέσως τοῖς ἀ-
πεκρίνοντο ὅτι ἡμεῖς δὲν ἤλθομεν
ν' ἀγοράσωμεν καὶ ὅτι εἰσθε ἀσίζι-
δες τῆς Βασιλείας καὶ θὰ γράψω-
μεν εἰς Ἰωάννινα νὰ φυλακισθῆτε
ὅλοι, καὶ ἀμέσως ἔγραψαν αὐτοὶ
ὅσον ἠθελον 10 χιλιάδες, καὶ ἅμα
ἐγράφετο, ὁ Κατῆς ἦτον ἐκεῖ παρῶν
τὸν ἐπροσκαλοῦσε νὰ πάρῃ Χοτζέτι
διὰ νὰ ἀναγνωρισθῆ κύριος τῆς οἰ-
κίας καὶ ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ 53
γρόσια δι' αὐτό, ἦτοι πέντε τοῖς χι-
λίοις, καὶ πέντε διὰ χαρτόσημον,
διὰ δὲ τὰ χωράφια καὶ ἀμπέλια ἀ-
φοῦ ἐκτιμῶντο, ἔπρεπε νὰ πάρουν
ταπὶ ἀπὸ τὸν ἐπὶ τούτῳ διωρισμέ-
νον ὑπάλληλον ἀπὸ τὸ ταποῦ κα-
λέμι, πληρόνων δι' αὐτὰ 5 ἐπὶ τοῖς
ἐκατόν, ἐπὶ τῆς ἀξίας των, ἀπὸ τὴν
ἐκτίμησιν δὲ τῶν κτημάτων αὐτῶν

ὀφείλει νὰ πληρώνη κατ' ἔτος ὁ κτηματίας 4 ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Τὸ παράδοξον δὲ πάντων εἶναι ὅτι φορολογεῖ καὶ τὸν ἄρτον αὐτὸν ὅπου τρώγει, ἐνῶ τοῦτον τὸν ἔχει ἅπαξ καὶ δις φορολογημένον, ὁ φόρος δὲ αὐτὸς ὀνομάζεται **Τ ε μ ε τ ο ὕ**.

Ἄφοῦ ἐρωτοῦσαν ἕκαστον τί δουλιὰ κάμνει, τοῖς ἔλεγαν ὅτι γεωργὸς εἶμαι, δουλεύω τὰ χωράφια μου καὶ τὰ ἀμπέλιά μου, τὰ ὅποια ἐνῶ πληρόνω τὸ δέκατον μου τὰ ἐκτίμησες μάλιστα νὰ πληρώσω καὶ ἄλλον φόρον τῆς ἀξίας, ἐνῶ διὰ τὰ ἀμπέλια πληρόνωμεν καὶ τὸν χωριστὸν φόρον, κρασονόμι ἐπονομαζόμενον, δηλ. 20 τοῖς ἑκατόν.

Ἄς ἦναι λέγει ὁ Τοῦρκος, πόσα γρόσια **κ α ζ α ν τ ᾱ ς** με αὐτῆν σου τὴν δουλειάν; Τί νὰ καζαντήσω, λέγει ὁ καϋμένος Χριστιανός, δὲν θγάζω οὔτε τὸ ψωμί ὅπου τρώγω· ἀπάντησις, τὸ ὠφελεῖσαι καὶ τὸ τρώγεις· ἔπειτα ἔχεις τόσην οἰκογένειαν, λέγει ὁ Τοῦρκος, πόσα ἔξοδα θέλεις τὸν χρόνον νὰ τὴν θρέψης καὶ νὰ τὴν ἐνδύσης,¹ τὸν ἐλάχιστον ὄρον ἐὰν λάβωμεν πρέπει νὰ ἐξοδεύσης 3 χιλιάδας γρόσια καὶ ἀμέσως γράφει χωρὶς νὰ ἀκούση καμίαν παρατήρησιν πλέον, τὸ πο-

σὸν δὲ αὐτὸ φορολογεῖται κατ' ἔτος με 3 τοῖς ἑκατόν.

Τὸ περίεργον ὅτι καὶ τὴν ἐλεημοσύνην αὐτὴν φορολογεῖ. Εἰς μίαν οἰκογένειαν συγκειμένην ἐξ ἑπτὰ ὀρφανῶν καὶ ἀνηλίκων παιδίων κορασίων καὶ τῆς μητρός των χήρας, ἄφοῦ ἐρωτᾷ τί καζαντοῦν; Τοῦ εἶπαν οἱ πρόκριτοι τοῦ χωρίου, ὅτι ἐπειδὴ ἡ οἰκογένεια αὕτη εἶναι πτωχή καὶ ἐπειδὴ εἶναι ὄλοι ἀνήλικοι τοὺς τρέφει τὸ χωρίον δι' ἐλεημοσύνης ἕως ὅτου ἔλθουν εἰς ἡλικίαν καὶ δυνηθῶσι νὰ πορισθῶσι μόνοι των τὰ πρὸς τὸ ζῆν των. Ἀδιάφορον ἀποκρίνεται ὁ Τοῦρκος, διὰ τίνος μέσου πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν των εἴτε δι' ἐλεημοσύνης, εἴτε δι' ἐργασίας, πόσα γρόσια θέλει νὰ τραφῆ καὶ νὰ ἐνδυθῆ ἡ οἰκογένεια αὕτη, διότι καὶ ἡ ἐλεημοσύνη εἰσόδημα εἶναι. Καὶ ἀμέσως ἔγραψεν ὅτι ἔχει 1200 γροσίων εἰσόδημα, ὥστε νὰ πληρώσῃ δι' αὐτὰ 36 γρόσια κατ' ἔτος, καὶ χωριστὰ διὰ κτήματα τοῦ πατρὸς των, ἂν καὶ δὲν δύνανται νὰ τὰ δουλεύουν».

1. Τεκμήρια βιωσιμότητος θὰ λέγαμε σήμερα.

'Αλησμόνητες 'Ιστοριοῦλες τοῦ 1912-1913

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ Ι. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια προηγουμένου)

Πέρασε ὁ πόλεμος ἀφοῦ ἔπεσε τὸ πολυθρύλητο καὶ πολυθρήνητο Μπιζάνι... Ὁ Ἑλλ. Στρατὸς ἀκάθεκτος ὄρμησε στὰ Γιάννινα... Τὸ μαῦρο τὸ χάνι ἄδειασε, ὅμως δὲν ἔμεινε ἔρημο.

Καταλήφθηκε ἀμέσως ἀπὸ τὴν Ἐπιμελητεία τοῦ Στρατοῦ καὶ γέμισε χόρτο, κριθάρι, θρώμη, λογιῶν - λογιῶν ζωοτροφές καὶ ἄλλα ἐφόδια τοῦ Στρατοῦ...

Ἔστερα ἀπὸ τὶς πρῶτες χαρὲς καὶ τὰ πανηγύρια γύρισε καὶ ὁ νοικοκύρης τοῦ Χανιοῦ μὲ τὴν κρυφὴ ἀπαντοχὴ, μήπως θρεῖ τίποτε ἀπὸ κεῖνα ποὺ εἶχε κρυμμένα, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα, ποὺ σκόρπισε στὶς κουμπιές...

Ἄλλὰ ποιά ἦταν ἡ ἀπογοήτευσή του ἀπὸ μὲν τὰ πρῶτα, δὲν θρῆκε τίποτε. Εἶχαν... διαρρεύσει ἀπὸ τὶς τρύπες... τοῦ νταβανιοῦ..., ἀπὸ τὰ δεύτερα τῶν κουμπάρων ὄχι καὶ πολλὰ πράματα. Ἡ στέρηση τῶν πάντων ἀπὸ τὴ μακρὰ διάρκεια τοῦ πολέμου — πέντε μῆνες — στάθηκε ὁ κακὸς σύμβουλος καὶ οἱ κατέχοντες τοὺς ἔβαλαν χέρι, γιὰ νὰ ζήσουν...

Τὸ χειρότερο ἦταν, ποὺ θρῆκε τὸ Χάνι ἐπιταγμένο. Ἔτρεξε, παρα-

κάλεσε, φώναξε... ἀλλὰ ποιὸς σὲ προσέχει τέτοιες ὧρες!!!

Κάποιος φίλος εἶχε τὴ φαεινὴ ἰδέα νὰ τὸν συμβουλέψη νὰ παρουσιαστεῖ κατ' εὐθείαν στὸν ἀρχιστράτηγο, τὸν Διάδοχο Κωνσταντῖνο.

"Ἔτσι κι' ἔκαμε! Τὸ ἔπιασε πρῶτ - πρῶτὶ σὲ μιὰ γωνιὰ κοντὰ στὴν πόρτα τοῦ ἀρχοντικοῦ τοῦ Χρηστάκη Σακελλάριου, πρῶην Δήμαρχου τῶν Γιαννίνων ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ πατέρα τοῦ γνωστοῦ μας θεατρικοῦ συγγραφέα Ἀλέκου Σακελλάριου, καὶ περίμενε μὲ ἀγωνία.

Κάποια στιγμή βλέπει τὸν Κωνσταντῖνο νὰ θγαίνει μὲ τοὺς Ἐπιτελεῖς του καὶ πρὶν καταλάβουν οἱ σκοποὶ ἔτρεξε μπροστά του καὶ μὲ ἀπλωμένο τὸ χέρι τοῦ ἔδειξε τὴν αἴτηση φωνάζοντας : Ἐψηλότατε μιὰ χάρη!

Στάθηκε ὁ Κωνσταντῖνος, πῆρε τὸ χαρτὶ καὶ μὲ λίγα λόγια ὁ Σπῦρος Κοντὸς τοῦ ἐξήγησε τί ζητοῦσε.

Ὁ Διάδοχος στράφηκε στοὺς Ἐπιτελεῖς του καὶ τοὺς λέει: δίκιο ἔχει ὁ ἄνθρωπος. Διαταγὴ ἀμέσως νὰ κενωθῆ τὸ Χάνι καὶ νὰ παραδοθῆ στὸν παραπονούμενο.

Σὲ δυὸ θδομάδες ὁ πολύπαθος κυρ Σπῦρος ὁ πανδοχέας ξανάπερνε τὸ μαγαζί του!

Τὸ χάνι λειτούργησε γιὰ κάμποσα ἀκόμη χρόνια. Στὰ 1924 διαβαίνοντας μὲ αὐτοκίνητο γιὰ τὴν Πρέβεζα τὸ θρῆκα ἀνοιχτό. Ἀργότερα πύκνωσαν τὰ φορτηγὰ κλπ. αὐτοκίνητα καὶ δὲν εἶχε πιά «ψωμί»... Ἔκλεισε καὶ ἐρημώθηκε. Ὑστερα ἀπὸ χρόνια μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσή μας ἀπὸ τοὺς Ἰταλογερμανοὺς τὸ ἀποκατέστησε ἐν μέρει ἢ 8η Μεραρχία μὲ ὁδηγίους τοῦ Σπύρου Κοντοῦ, πού τὸν συμβουλευτήκαν ἐπιτοπίως. Τώρα λειτουργεῖ σὰν Στρατ. Μουσεῖο.

Ἡ ΖΩΗ ΣΤΑ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Τὸν καιρὸ πού στὸ Μπιζάνι καὶ στὰ γειτονικά του σημεία ἀντίστασης γίνονταν σκληρὲς μάχες καὶ ὁ κρῦος βορηᾶς, οἱ ἀσταμάτητες βροχὲς καὶ τὰ χιόνια στὰ βουνὰ ταλαιπωροῦσαν ἀφάνταστα τοὺς ἀντιμαχομένους... Τὸ πρόχειρο τραγοῦδι τους πού στήνανε τὴν ὥρα πού παρήλαυναν νικηταὶ στὰ σοκάκια τῶν Γιαννίνων, σὰν εἶδος ἐπιστολῆς στὴ μάνα τους, ζωγράφιζε ἀδρά τὸν πόνο τους:

«...τοῦ Χριστοῦ (τὰ Χριστοῦγεννα), τὸ Νέον Ἔτος πού ἐκάναμαν ἐφέτος στὰ Πεστὰ καὶ στὸ Μπιζιάνι... μάνα μου τί κρύο κάνει...».

Ὁ γνωστὸς κρῦος βορηᾶς τῶν Γιαννίνων πού θέριζε μύτες, αὐτιά καὶ δάχτυλα, οἱ ἀσταμάτητες βροχὲς καὶ χιόνια ἀφθονα στὰ βουνὰ βασάνιζε σκληρὰ ὅλον ἐκεῖνο τὸν

κόσμο πού χαροπάλευε ἐπάνω ἐκεῖ στὰ κακοτράχαλα σκέμπια... ὀχτροὶ καὶ δικοὶ μας.

Τὰ Γιάννινα ἐξ ἄλλου μὲ διαταγὴ τοῦ λαμπροῦ συμπατριώτη μας Ἐσάτ Πασιᾶ γιὰ λόγους ἀσφαλείας τῶν ἰδίων τῶν κατοίκων, ἀπαγορεύονταν ἡ κυκλοφορία μετὰ τὸ «ἄξιām», τὴν ἑσπερινὴ προσευχὴ τοῦ Χότζια ἀπὸ τὸ μιναρὲ τοῦ Μπαϊρακλῆ Τζιαμι τῆς Ἀγορᾶς καὶ τὴν κελαϊδοῦσε τόσο περίφημα, ὁ ραχμετλῆς μουεζίνης:

Λιά, ἰλλιά - ἰλλιαλάχ, Μωχαμέτ ρεσοῦλ(ι), Ἀλλάχ!! (Ἔνας εἶναι ὁ Θεὸς κι' ὁ Μωχάμετ ὁ Προφήτης του).

Εἶχαν λιποταχτήσῃ ἐννέα χιλιάδες Ἀλβανοὶ στρατιῶτες ἀπὸ τὸ μέτωπο καὶ λυμαίνονταν τὴν πέριξ τῶν Γιαννίνων ὑπαιθρο.

Περιπολίες πυκνὲς διέσχιζαν τὴ νύχτα τὴν πόλη, γιὰτὶ κοντὰ στὰ ἄλλα κυνηγοῦσαν καὶ τοὺς ἀνυπόταχτους ρωμηοὺς (πού στρατεύονταν ὕστερα ἀπὸ τὸ «Χουριέτ» (τὸ Σύνταγμα τῶν Νεοτούρκων).

Ἔνα τέτοιο γείτονα, τὸν Μάτσαρο, φιλοξενήσαμε ἕνα θραδάκι πού τὸν ζητοῦσαν οἱ πολιτσᾶνοι.

Ὅπως γράφει ὁ μακαρίτης Χρῆστος Χρηστοθασίλης στὴν «Ἀκρόπολη», τὴν ἑφημερίδα τοῦ Βλάση Γαβριηλίδη στίς 22 Φεβρουαρίου 1913, (τὴν ἐπομένη δηλ. τῆς εἰσόδου στὰ Γιάννινα τοῦ Ἑλλην. Στρατοῦ), ὁ Ἐσάτ Πασιᾶς «κρέμασε πολλοὺς Ἀλβανοὺς γιὰ διάφορα ἐγκλήματα τῶν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἐπαίνους γιὰ τὴν ἀσφάλεια πού ἐπικρατοῦσε καὶ ὅτι «καθ' ὅλον

τὸ διάστημα τοῦ πολέμου οἱ Ἕλλη-
νες τῶν Ἰωαννίνων ἐξήρχοντο με-
τὰ τῶν συζύγων καὶ θυγατέρων των
εἰς περίπατον καὶ δὲν ἐγένετο ἡ πα-
ραμικρὴ προσβολὴ κατ' αὐτῶν ἐκ
μέρους τοῦ ἀτιθάσσου Τουρκικοῦ
Στρατοῦ».

Ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος: «ὁ ἔνδο-
ξος ἡττημένος τῶν Ἰωαννίνων (δηλ.
ὁ Ἑσάτ), οὔτε Τοῦρκος εἶναι, οὔ-
τε Ἀλβανός, ἀλλὰ καθαρὸς Ἕλληνας,
ἀπόγονος Ἑλλήνων ἀρνηθέντων τὴν
«Ἑλληνικὴν θρησκείαν» λόγω τῶν
καιρικῶν τοῦ ἔθνους μας συμφο-
ρῶν.

Ὁ πάππος του κατήγετο ἀπὸ τὸ
Μπούλτζι τοῦ Ζαγορίου, ἡ δὲ μάμη
του ἐκ Σουλίου».

Ἀκόμα θυμᾶμαι πῶς τὸν ἐπαι-
νοῦσαν οἱ γονεῖς μου καὶ οἱ γείτο-
νες, γιατί ἂν καὶ ὁ στρατός του λι-
μοκτονοῦσε, ὅπως ἀναφέρομαι σὲ
λεπτομέρειες στὰ «Γιάννινα» (ἔκδ.
Ἠπειρ. Ἑταιρείας Ἀθηνῶν 1986)
καὶ ἀλλαχοῦ, δὲν ἐπέτρεψε νὰ «πα-
τήσουν» τὰ σπίτια γιὰ τρόφιμα καὶ
καταδικάσουν τοὺς συμπολίτες στὸν
ἐξ ἄσιτίας θάνατον.

Οἱ στρατιῶτες λιπόσαρκοι ζητιάν-
νευαν στοὺς δρόμους «ἐκμέκ».

Γυρίζοντας ἓνα ἀπόγευμα μὲ τὸν
πατέρα μου ἀπὸ τὸ Πέραμα σὲ φι-
λικὴ ἐπίσκεψη μὲ μιὰ ἀρμάθα λια-
σμένα ἀραποσίτια (καλαμπόκια)
ποὺ μᾶς φιλοδώρισαν, ὅπως φτάνα-
με στὸν Ἅγιο Νικόλαο Κοπάνων
ἓνας στρατιώτης Ἀλβανός ποὺ κά-
θονταν στὸ στηθαῖο τῆς «μάννας»
(διώρυγας) μὲ πλησίασε φωνάζον-
τας παρακλητικὰ ἀρβανίτικα: «Μὸ
θλά νιέμ νί μίσιρ» (ἀδελφέ μου,

δός μου ἓνα ἀραποσίτι). Ἐγὼ δὲν
ἤξευρα, τί μοῦ ἔλεγε, καὶ φοβισμέ-
νος κόλλησα στὸν πατέρα μου.

Μὴ φοβᾶσαι, μοῦ λέει. Σοῦ ζη-
τάει ἓνα ἀραποσίτι. Δός του.

Τὸ πῆρε καὶ κρατώντας το μὲ τὰ
δυὸ τὰ χέρια του τὸ ἔτρωγε μὲ βου-
λιμία...

Γνωστὴ εἶναι καὶ ἡ προστατευτι-
κὴ συμπεριφορὰ τοῦ ἴδιου τοῦ Πα-
σιᾶ στὸν πατέρα μου, ὅταν νύχτα
τὸν ἀνακάλυψε νὰ ἐργάζεται στὸ
μαγαζί του, παρὰ τὴν αὐστηρὴ δια-
ταγὴ του νὰ κλείνουν καὶ νὰ φεύ-
γουν.

Ὡς καὶ τὸν ἀκόλουθό του στρα-
τιώτη διέθεσε νὰ τὸν συνοδεύσῃ ἐν
ἀσφαλείᾳ στὸ σπίτι μας. (βλ. «Τὰ
Γιάννινα», σελ. 38).

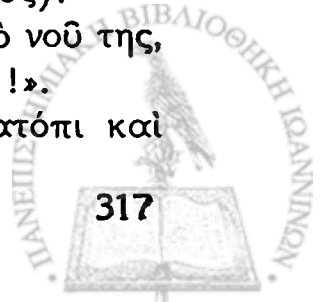
ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Οἱ προσευχὲς ποὺ μᾶς ὑπαγόρευε
ἡ μάννα μας κάθε πρωτὴ ἦταν: «Χρι-
στέ μου στὰ ξύλα καὶ στὰ λ'θάργια
νὰ πᾶς τὰ θόλια τῶν ὀχτρῶν καὶ νὰ
μᾶς φέρῃς τοὺς Ἕλληνες γρήγο-
ρα...».

Ἐνα πρωτὶ, 21 Φλεβάρη, τὴν ὥρα
τῆς προσευχῆς ἀκοῦμε στὸ σοκάκι
ζητωκραυγές. Τρέχει ἡ μητέρα μου
στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο τοῦ δρόμου
καὶ βλέπει νὰ κατηφορᾶνε ἀπὸ τὸ
γκαλντεριμωτὸ στενὸ (ὁδὸς Ὀλυ-
μπιάδος τώρα) μερικοὶ ἵππεις μὲ
χακὶ σὰν τῶν Τούρκων καὶ γύρω
τους γειτόνοι νὰ τοὺς κερνᾶν κρα-
σὶ σὲ νταχμπάκια (δίσκους).

«Τί στὴν εὐχή, εἶπε μὲ τὸ νοῦ της,
τοὺς Τούρκους κερνᾶνε!!!».

Ὅταν τοὺς κύτταξε κατόπι καὶ

εἶδε πὼς δὲν εἶχαν φέσια, ἀλλὰ καπέλλα, τότε κατάλαβε πὼς ἦταν Ἕλληνες. Πρῶτη φορά βλέπαμε στολές ἑλληνικές. Φοροῦσαν καὶ λευκά γάντια. Μοῦ ἔκαμε τρομερὴ ἐντύπωση ποῦ νὰ τὰ φύλαγαν αὐτὰ σὲ τόσες μάχες καὶ θάσσανα!

Πηδάει ἀπὸ τὸ παράθυρο φωνάζοντας: «Ἐβγαῖτε παιδιὰ ἔξω. Ἦρθαν οἱ Ἕλληνες, καλὴ τ' ἡμέρα!»

Ἄλλο ποῦ δὲ θέλαμε. Πεταχτήκαμε ξυπόλητοι στὴν ἐξώπορτα. Στὸ μεταξὺ οἱ ἵππεῖς ἔφτασαν ὡς ἐκεῖ· τοὺς σταματήσαμε καὶ τοὺς γλυκοχαιρετίσαμε, χαϊδεύοντας τὰ ἄλογά τους.

«Χριστὸς Ἀνέστη ἀδέρφια μας, καλῶς ὀρίσαταν!»

Δὲν πιστεύαμε τὰ μάτια μας. Ποιὸς μποροῦσε νὰ τολμήσει νὰ θάλη στὸ μυαλό του τὴ σκέψη, πὼς θὰ ἔβλεπε μπροστά στὴν πόρτα του τὸν ἐλευθερωτὴ Ἑλληνικὸ Στρατό... Κι' ὅμως ὁ Θεὸς μᾶς ἀξίωσε νὰ ἰδοῦμε αὐτὸ ποῦ τόσες γενεές προπατόρων μας τόσο ποθοῦσαν, σὰν τὸν καυμένο τὸν Παπαζώη ποῦ ἔφκIANE καμηλαύχια (τὸν ἀναφέρω στὰ «Γιάννινα» σελ. 20).

Ἕνας ἡλικιωμένος συμπολίτης, ἀγνωστός μας μὲ ἕνα μᾶουζερ στὸ χέρι καὶ ἀρμάθα στὶς ζῶνες ἀπὸ φυσίγγια μεθυσμένος ἔβγαζε λόγο στὴ μέση τοῦ δρόμου στὸ τέρμα Βηλαρᾶ καὶ ἰπάνω στὸν οἴστρο του πέφτει ἀνάσκελα ξερός.

Χέρι - ποδάρι τὸν μπάζουν σ' ἕνα σπίτι, μὰ αὐτὸς εἶχε διαθῆ τρισευτυχισμένος στὸν «ἄλλο» κόσμο γιὰ νὰ τοὺς ἀναγγεῖλη τὸ χαρμόσυνο

ἄγγελμα: «Ἦρθε τὸ ρωμεῖκο»!

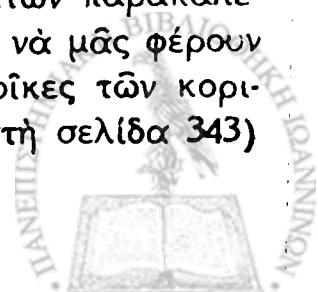
Ἕνα κορίτσι δέκα - ὀχτάχρονο, φεγγαροπόσωπο μὲ μαῦρα μεγάλα μάτια ἢ ἀλησμόνητή μας Βαρβάρα κόρη τοῦ Νικόλα Λάππα ἀπὸ τὸ Πέραμα, ποῦ μᾶς τὴν ἔφερε ὁ ἀδερφός της ὁ Σωτῆρης καθάλα στὸ ἄλογο μῆνες γρηγορότερα, τὴν εἶχε θάλει στὸ μάτι ἕνας μουλιαζίμης (ἀνθυπασπιστής) τῆς φρουρᾶς τοῦ Περάματος, ποῦ ὑπάγονταν στὸ Ἀπόσπασμα τοῦ τρομεροῦ Μπεκῆρ Ἀγα, ποῦ ἐπὶ κεφαλῆς χίλιων ἀνδρῶν τρομοκρατοῦσε ὅλα τὰ χωριά τοῦ Μιτσικελιοῦ, ἦταν ἡ χαρὰ ὅλων μας καὶ ἰδιαίτερα τῶν μικρότερων.

Ὅμως πάνω στοὺς ἐνθουσιασμοὺς τῆς ἡμέρας αὐτῆς τῆς χαρμόσυνης ἦρθε πάλι ὁ ἴδιος ἀδερφός της καὶ μᾶς τὴν ἐπῆρε. Αὐτὸ μοῦ στοίχισε τόσο πολὺ ποῦ μοῦ χάλασε τὴ διάθεση. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἄλλοι ἔπαθαν.

Παρακαλέσαμε τὸν ἀδερφό της νὰ μᾶς τὴν ἀφήσει μιὰ - δυὸ μέρες ἀκόμα, ἀλλὰ ἔλα ποῦ κι' οἱ δικοὶ της τὴν ἀποζητοῦσα! τόσο καὶ ὁ γέρο - Νικόλας ὁ πατέρας της περσότερο...

Καὶ πρὶν ποῦμε τίποτε ἀκόμα γιὰ τὶς χαρὲς τοῦ κόσμου καὶ τὸ ἀποκριάτικο γλέντι — ἦταν ἡμέρα Πέμπτη τῆς Τυρινῆς — θὰ προσθέσω τὶς φασαρίες στὸ σπίτι μας.

Ὅταν ἄρχισε ὁ πόλεμος στὸ Μπιζάνι, πολλοὶ γνωστοὶ μας χωρικοὶ ἀπὸ τὰ γύρω χωριά φοβούμενοι τὸ πλιάτσικο τῶν ἀτάκτων παρακάλεσαν τὸν πατέρα μου νὰ μᾶς φέρουν γιὰ φύλαξη τὶς προῖκες τῶν κορι-
(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴ σελίδα 343)

ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ

ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΙΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΤΣΙΠΑ

“Ένα μεγάλο όνειρο, ν’ αποκτήσουν οί Πυρσογιαννίτες τής Ἀθήνας ιδιόκτητη στέγη, ένα καταδίκους πνευματικό κέντρο, πού ἄρχισε δειλά - δειλά τὸ 1936, ἔγινε πραγματικότης μέσα στὸ 1987.

Ὁ ἐκλεκτὸς συγχωριανὸς μας ἀείμνηστος ΠΕΤΡΟΣ ΦΡΟΝΤΖΟΣ, δικηγόρος, συνιδρυτὴς καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν δυναμικὸς μὲ θαθὺ πατριωτικὸ αἶσθημα πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου μας, δώρησε γιὰ τὸν ἱερό αὐτὸ σκοπὸ τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ζήνωνος 27 (Ὁμόνοια) διόροφη οἰκία του.

Γιὰ τὴν ὀλοκλήρωση τῆς μεγάλης, ἀξιολόγου καὶ σημαντικῆς γιὰ τὸ Σύνδεσμό μας αὐτῆς προσφορᾶς πού εἶναι χαρακτηριστικὴ, ἔνδεικτικὴ τῶν μεγάλων πατριωτῶν, τῶν μεγάλων τῶν ἀγνῶν καὶ καλλιεργημένων ἀνθρώπων, πού εἶναι θεῖο προνόμιο καὶ ἀνήκει στοὺς ἐκλεκτοὺς στὴ ζωὴ.

Γι’ αὐτὴ τὴν τρανὴ καὶ σωτήρια προσφορὰ τοῦ Συνδέσμου μας καὶ εἰς μνήμη τοῦ ἐκλεκτοῦ τέκνου τῆς Πυρσόγιαννης, πού ἄφησε φωτεινὸ παράδειγμα ἀγάπης λεβεντιᾶς καλωσύνης καὶ πατριωτισμοῦ, ὁ ὑποφαινόμενος προσφέρει ἔντελῶς δωρεὰν 800 τεύχη ἀπὸ τὸ τρίτο λαογραφικὸ βιβλίον του «Ἀντάμωμα μὲ πατρογονικοὺς ἀντίλαλους τῆς Πυρσόγιαννης», μὲ τὴ θερμὴ παράκληση ὅπως ὅλο τὸ ποσὸ τῶν χρημάτων πού θὰ εἰσπράξει ἀπὸ τὴ διάθεση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ὁ Σύνδεσμος, τὸ διαθέσει ἀποκλειστικὰ καὶ

μόνο γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ ἀνωτέρω δωρηθέντος ἀκινήτου, γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ πραγματικὰ μιὰ θερμὴ φιλόξενη χωριανικὴ στέγη, ἕνα σωστὸ ὀλοκληρωμένο πνευματικὸ κέντρο, ἕνα ζεστὸ σπιτικὸ γιομᾶτο ἀπὸ ζωντανὲς ἀναμνήσεις καὶ βιώματα.

“Ένα σπῆτι σωστὸ ζωντάνεμα τῶν ἀπλῶν ἐκείνων παλιῶν μορφῶν μὲ τὶς σμιλευμένες ὁμορφες ψυχῆς μὲ τὴν ὑψηλὴ ἠθικὴ συναίσθηση εὐθύνης, πού κουβαλοῦσαν ἀγόγγιστα μετὰ τὴν χωριανικὴ παράδοση καὶ ξόμπλιαζαν τὴν ἱστορία τῆς καταγωγῆς μὲ τὴν γνήσια τὴν καθάρια χωριανικὴ σφραγίδα.

“Ένα πραγματικὸ σπῆτι πού θὰ ἐξασφαλίζει, θὰ λαγαρίζει τὸ μέλλον, τὴν ὑπαρξὴ καὶ τὴν αἰώνια ἐπιβίωση τοῦ Συνδέσμου Πυρσογιαννιτῶν, ὡς ζωντανοῦ Ὁργανισμοῦ.

“Ένα κέντρο πού θὰ ἀγκαλιάσει καὶ θὰ προσφέρει σὲ ὅλους τοὺς ἀπανταχοῦ Πυρσογιαννίτες καὶ φίλους τῆς Πυρσόγιαννης χαρὰ καὶ εὐχαρίστηση καὶ θὰ ἀντισταθμίζει ἀκόμα καὶ ὅλες τὶς ἐνδεχόμενες δυσχέρειες τῆς ἡλικίας. Γιὰ τὸν μεγάλο αὐτὸ πατροσωτήριο σκοπὸ, καλοῦνται ἰδιαίτερα οἱ Πυρσογιαννίτες καὶ φίλοι τῆς Πυρσόγιαννης ὅπως προσέλθουν πρόθυμα νὰ προμηθευτοῦν τὸ βιβλίον αὐτὸ πού θὰ κυκλοφορήσει μέχρι τέλους Αὐγούστου καὶ σὲ Μνήμη τοῦ ἀγνοῦ αὐτοῦ Πυρσογιαννίτη ΠΕΤΡΟΥ ΦΡΟΝΤΖΟΥ.

ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΩΦΑΛΛΩΝ

ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΛΤ. ΚΟΡΔΑ

ΣΗΜ. Α. Χ. Μ.

Στή Ζίτσα έγινε στις 17 Μαΐου ἡ ἑορτὴ θεμελιώσεως, στήν πραγματικότητα τὸ ἔργο ἔχει φτάσει στὸ στάδιο κ α ρ α γ ι α - π ι ο ὦ, τοῦ Ἰδρύματος Κωφαλλῶν Παιδιῶν τῆς Ἡπείρου. Εἶναι εὐλογο τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Ἡπειρωτῶν καὶ μάλιστα τῶν Δωρητῶν, πού τὰ ὀνόματά τους ἔχουν περάσει ἀπὸ τίς στήλες αὐτῆς γὰ μᾶλλον σὲ ποῖο σημεῖο βρίσκονται οἱ ἐργασίες τῆς ἀνεγέρσεως. Πρὸς γὰρὰν τους καὶ πρὸς γὰρὰν μας ἄς πληροφορηθοῦν διὰ τὸ ἔργο θ α ἰ ν ε ι κ α λ ῶ ς καὶ θά πάει ἀκόμα καλύτερα ἂν συνεχιστοῦν οἱ δωρεές. Καὶ εἶναι ἀνάγκη γὰ τονίσουμε διὰ κοντὰ πτόν πρωταγωνιστὴ τοῦ ἔργου, τὸ γιατρὸ Γ. Γύρα ἔρχονται δεκάδες καὶ στὸ μέλλον ἑκατοντάδες Ἡπειρώτες, πού μὲ τὴν ἀρωγὴ τους θά «τελειωθεῖ» τὸ λαμπρὸ ἔργο. Καὶ εἶναι δίκαιο γὰ μερυσθεῖ ἡ τιμὴ τοῦ ἔργου καὶ τὸ μέρος γὰ μὴ ἀπορροφήσει τὸ ὄλον. Νά πού κοντὰ στὸ Γύρα ἔρχεται ὁ Μαντζίκας καὶ πλῆθος Ἡπειρωτῶν «Πραμαχοῦντες» Ἡπειρωτῶν λοιπὸν οἱ Γύρας, Μαντζίκας. Αὐτῆς τίς σκέψεις μᾶς ὑπαγορεύει ἡ ἐπιγραφή τοῦ ἐργασταρίου πού βλέπει ὁ ἀναγνώστης.

Στὴν ἑορτὴ τῆς θεμελίωσης ὁ Γυμνασιάρχης κ. Γεώργ. Μ. Κόρδας, βυζαντινολόγος - ἱστορικὸς ἐξεφώνησε τὴν ἐπομένη ὁμιλία.

«Ἀ γ α π η μ ἔ ν η μ ο υ Ζ ἰ τ σ α» ἔλεγε τὸ χωριὸ ὁ ἔθνεργέρ-

της Π. Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός. Τρεῖς φορὲς ἦρθε στὸ χωριὸ μας. Πάλευε σ' ἐκεῖνα τὰ δύσκολα χρόνια τῆς σκλαβιάς γὰ τὸ ξαναζωντανέψει πνευματικά. Τ' ὄνομά του, τῷδεσε μὲ τὸ ὀνομαστὸ «ΔΑΣΚΑΛΕΙΟ» τοῦ χωριοῦ μας.

«Ἄ σ υ λ ο ν, ἱ ε ρ ὸ ν, ε ὕ τ υ χ ἔ ς τ ῶ ν ε ὕ σ ε θ ῶ ν α ἰ ῶ ν ω ν» ἔγραφε ὁ τρυφερὸς καὶ ντελικάτος φιλέλληνας λόρδος Βύρων, σὰν ἀγνάντευε ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ «ΑΪΛΙΑ» τῆ μαγευτικῆ θέσῃ τοῦ χωριοῦ.

«Λ α χ τ ἄ ρ α τ ῆ ς ἔ π ι σ τ ρ ο φ ῆ ς» φωνάζει τὸ γέννημα τοῦ χωριοῦ, ἡ Χρυσάνθη Ζιτσαία. «Νά σὲ χρυσοστολίσω... Νάρθῶ τούτη τὴν Ἄνοιξη, τοῦτο τὸ Καλοκαίρι, τί μὲ φωνάζει ὁ τόπος μου κι ἡ ρίζα τῆς γενιάς μου, τί μὲ καλοῦν τὰ χῶματα κι οἱ πόθοι τῆς καρδιάς μου, στήν πρώτη τῆς ζωῆς πηγῆ...».

«...Ἀπεφάσισα γὰ διαθέσω τὴν περιουσία μου, τὴν ὁποῖαν ἀπέκτησα διὰ τῶν κόπων καὶ τῆς οἰκονομίας μου, ὅπως ὑπαγορεύει ἡ συνείδησίς μου καὶ ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη μου...» γράφει στή διαθήκη του ὁ Δ. Κ. Φιλίτης, ποῦναι ἕνας ἀπὸ τοὺς εἴκοσι καὶ πλέον μεγάλους εὐεργέτες, παλαιούς καὶ σύγχρονους, τοῦ χωριοῦ μας.

Καὶ σήμερα ὁ γιατρὸς Γεώργιος

ΗΠΕΙΡΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΕΥΧΟΥΣ 132 ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΦΙΛΙΠ. Π. ΓΙΩΒΑΝΝΗ

ΑΒΤΖΗΔΕΣ (Κυνηγοί)

«Γαλαζοπράσινη και βαθιά, δίπλα στη μικρή πόλη, άπλώνεται η λίμνη. Μέσα στα νερά της καθρεφτίζει τα ψηλά του τείχια τὸ παλιό, μεσαιωνικό και — θέλουν νὰ λέν — ἀκόμα παλιότερο κάστρο της».

Δημ. Χατζῆ
«ὁ Σιούλας ὁ Ταμπάκος»

Ἐποψη τοῦ «βράχου» ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ. Ὁ πύργος τοῦ ἀλεξικέρανου ὑψώθηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας γιὰ νὰ μὴ μπεῖ ἀλεξικέρανο στὸν μιναρὲ καὶ θεωρηθεῖ ἱεροσυλία (ὁ Θεὸς — Ἄλᾶχ — μποροῦσε νὰ τὸν φυλάξῃ).

«Τὸ ὁμαδικὸ καὶ ὀργανωμένον κυνήγημα τῶν πουλιῶν αὐτῶν, εἶναι κατὰ παράδοση ἀρχαιότατον, γινόταν πάντοτε Κυριακὴ ἢ ἡμέρες ἀργίας καὶ λεγόταν «κλείσμα» (ἀπὸ τὸ κλείνω, κλείσιμο, ἀποκλεισμός). Κι' ἦταν πραγματικὰ ἕνας ἀποκλεισμός, γιὰ ν' ἀναγκάσουν τὰ πουλιὰ νὰ πετάξουν καὶ νὰ τὰ χτυπήσουν κατόπι στὸ φλατσάρισμά τους ἢ στὰ χαβαγιά¹... Ὁ καθένας τους, εἶχε βέβαια τὶς προμήθειές του σὲ τρόφιμα καὶ πυρομαχικά: γεμάτα τὰ φουσεκλίκια».

Δημ. Σαλαμάγκας
«Οἱ ἀβτζήδες – τὸ κλείσμα».

Ξεκίνημα γιὰ κυνήγι στὴ Λίμνη ἀπὸ τὴν μεριά τῆς Λαφίστας οἱ δύο φεσοφόροι – δεξιὰ – εἶναι καθάσηδες (φύλακες) τοῦ Ρώσικου Προξενείου – Φωτογραφίες πρὶν τὸ 1913.

1. (χαβαγιά: ἡ πλάνη τῶν πουλιῶν στὸν ἀέρα).

«Τὰ πλεούμενα πού χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό, ἦταν τὰ καραβούλια· τὰ πιὸ μικρὰ δηλ. καϊκια τῆς Λίμνης, αὐτὰ πού χρησιμοποιοῦν οἱ Νησιῶτες γιὰ τὸ ψάρεμα. Σὲ κάθε καϊκι ἔμπαιναν ἕνας ἢ δύο κυνηγοὶ καὶ φυσικά κι' ὁ καϊκτοῆς· πολλές φορές κι' αὐτὸς κυνηγός: ἰδιοκτῆτης τοῦ καϊκιοῦ ἢ φίλος του...

Ἡ ὀργάνωση τοῦ ὁμαδικοῦ αὐτοῦ κυνηγιοῦ, γινόταν κάθε φορά, μὲ ἀμοιβαῖες συνεννοήσεις ὅσων θὰ λάβαιναν σ' αὐτὸ μέρος· ἔπρεπε ὁ ἀριθμὸς τῶν καϊκιῶν νὰ φτάσει, τὸ ἐλάχιστο πού ἦταν ἀπαραίτητο γιὰ νὰ ἐπιτύχη τὸ κλεῖσμα. Ὅπως θυμᾶμαι, ἔπαιρναν κάποτε μέρος πενήντα καὶ περισσότερα καϊκια».

Δημ. Σαλαμάγκα: «Οἱ ἀβτζῆδες»

«Καί τις Κυριακές, ὅλο τὸ χειμῶνα, τὰ δίκανά τους ἀπὸ τὴν Λίμνη ἀντιλαλούσανε πάντα στὴν πόλη σὰν ἓνα ἀδάμαστο «παρῶν» τ' ἀντρίκιο πάθος τους, τ' ἀρχοντικὸ τοῦ κυνηγιοῦ. Στὰ μεγάλα κλείσματα — κλεισίματα τῶν πουλιῶν δηλαδή — ποὺ γίνονταν στὴ λίμνη ἀπ' ὅλους μαζὺ τοὺς κυνηγούς, αὐτοὶ μένανε πάντα πρῶτοι καὶ καλύτεροι. Τὸ ἔχανε προνόμιο ν' ἀρχίζουν αὐτοὶ πρὶν ἀπὸ τὸ χάραμα ἀπὸ τὴν πιὸ μακρυνὴ ἄκρα τῆς λίμνης, λάμνοντας ἀγάλια - ἀγάλια κι' ὅλο κλείνοντας μὲ τὸ ντουφεκίδι τους πρὸς τὴ μέση τῆς λίμνης τὰ τρομαγμένα κοπάδια ἀπ' ἀγριόπαπιες — γέσια καὶ καναβές, καθὼς τὰ ἔλεγον — φαλαρίδες — τὰ μαῦρα νεροπούλια μὲ τὶς ἄσπρες μύτες.

Δημ. Χατζῆ: «Ὁ Σιούλας ὁ Ταμπάκος»

1. Οἱ ταμπάκοι.

«Κωπηλατώντας, σιγά, ἔσπρωχναν μπροστά τους τὰ πουλιὰ μὲ κατεύθυνση τὴν ξηρὰ καὶ τοὺς ἔκλειναν ἔτσι κάθε πρὸς τὰ νερὰ διέξοδο. Ὅταν πιά ὁ κύκλος ἔκανε νὰ κλείσῃ ξηρὰ μὲ ξηρὰ καὶ τὰ πουλιὰ δὲν εἶχαν πιά πρὸς τὸ νερὸ καμιά διέξοδο, ἄρχιζαν, τὰ πιὸ συνετὰ στὴν ἀρχή, περισσότερα κατόπι νὰ ὑψώνονται φλατσαρίζοντας, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὴν στενὴ πολιορκία».

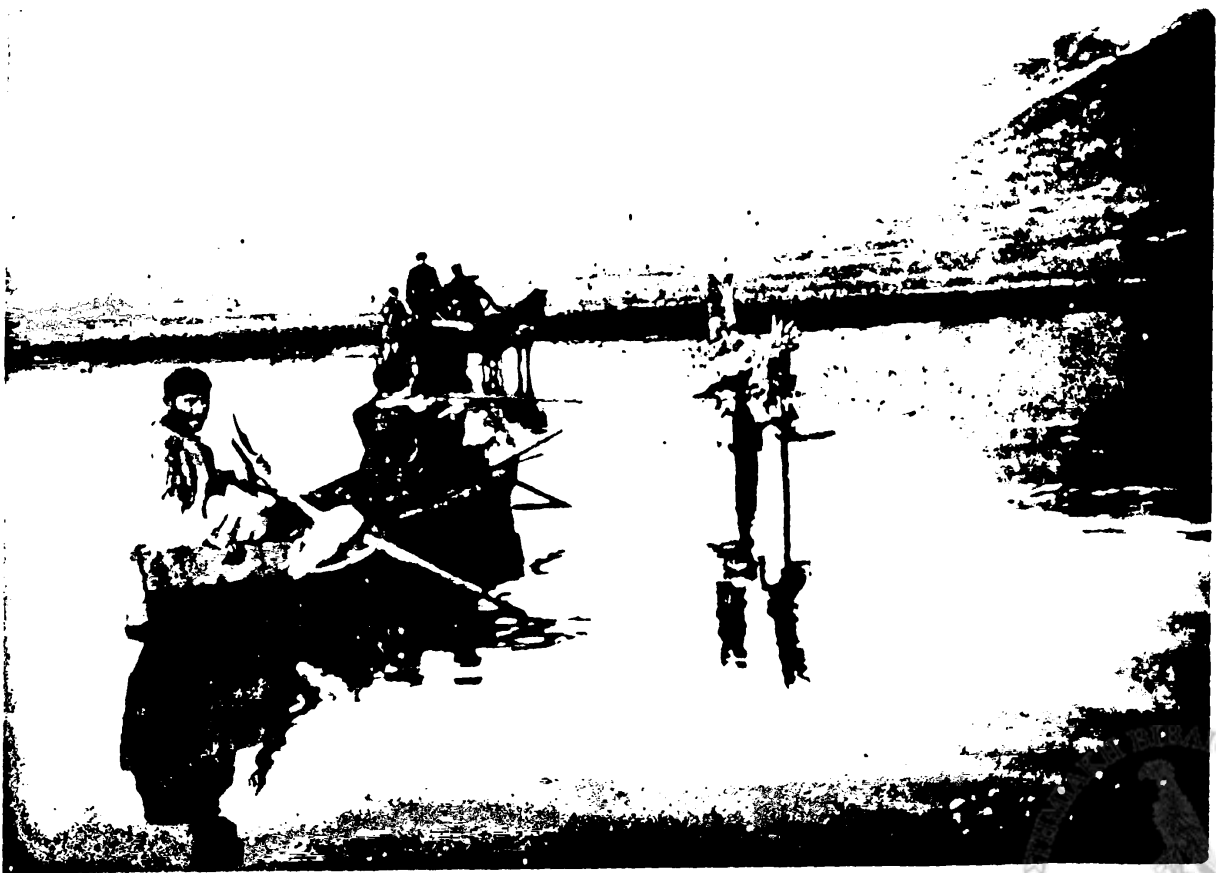
Λαψίστα: Στὴν ἄκρη παρακολουθοῦν τὴν σκηνὴ ἀπὸ παϊτόνι. Τὰ πουλιὰ στηρίχτηκαν σὲ κουπιὰ γιὰ νὰ τραβηχτεῖ ἡ φωτογραφία.

«Τότε ἄνοιγε ἡ γραμμὴ τοῦ πυρός κι' ἀπὸ τὸ θόρυβο, τοῦ φλατσαρίσματος, τὸν κρότο τῶν τουφεκιῶν, τοὺς καπνοὺς τῆς μπαρούτης, δημιουργόταν μιὰ ἀτμόσφαιρα ἔντονα πολεμικὴ κι' ἀνάβαν τὰ αἵματα. Ἀπ' ὅλη τὴ φλεγόμενη γραμμὴ, ἄκουγες φωνές, ἰαχές, σάλαγο, πὺ ἀνακατευόταν μὲ τοὺς καπνοὺς καὶ τοὺς κρότους τῶν ἐκπυρσοκροτήσεων.

Καὶ τὰ καύμενα πουλιά τ'ἀβλεπες νὰ πέφτουν δῶθε κεῖθε, οὐρανὸν ξεραμένα πλατανόφυλλα στὶς ριπὲς χειμωνιάτικου νοτιᾶ».

Δημ. Σαλαμάγκα: «Οἱ ἀβτζήδες».

Ἐνέδρα γιὰ φαλαρίδες.

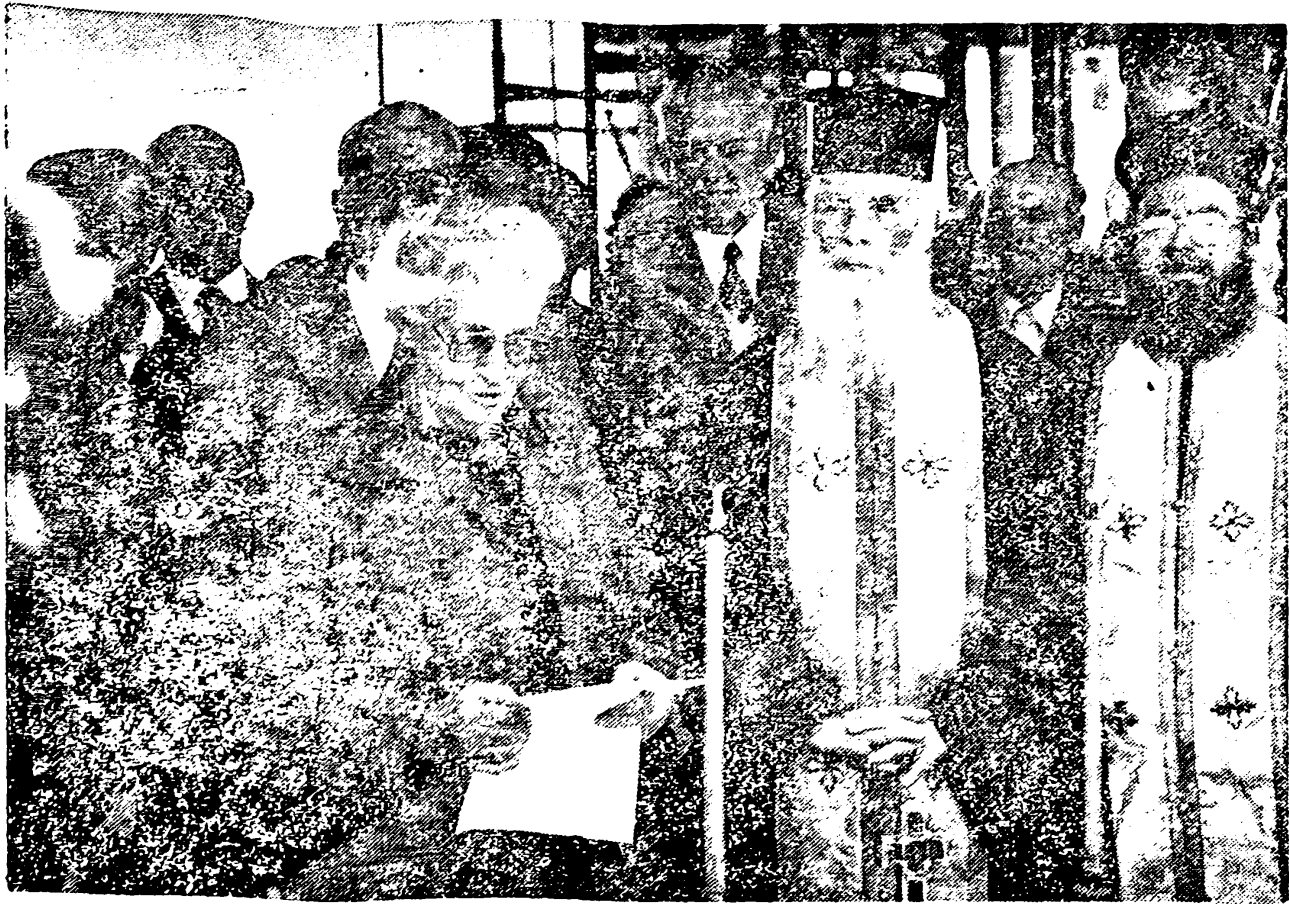
Καρτέρι στίς καλαμιές τῆς Λαφίστας.

«Στή μέση τῆς λίμνης στεκόταν ἀράδα μέσα στις βάρκες τους, με τὰ δίκανα στο χέρι, οἱ ἄλλοι κυνηγοὶ ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὸ νησί. Καὶ τὰ πουλιὰ πέφτανε πάνω τους, κοπάδια ὀλόκληρα, χέρια μονάχα νὰ ἔχεις ἐκείνη τὴν ὥρα νὰ ντουφεκίζεις κι' ἄνθρωπο νὰ σοῦ γεμίζει — δουλειὰ πὺ τὴν ἔκανε συνήθως ὁ καϊκτῆς, λάμνοντας κιόλιας σιγὰ - σιγὰ γιὰ νὰ μαζεύει τὰ σκοτωμένα πουλιὰ — σὲ κάθε βάρκα λογαριαζόταν δικό της τὸ πουλι πὺ ἔρισκόταν κοντὰ της, ἄσχετο ἀπὸ ποιὸν βαρέθηκε».

Δημ. Χατζῆ: «Ὁ Σιούλας ὁ Ταμπάκος».

Ἡ Ἐλευθ. Δόβα, πρόεδρος τῆς «Μάνας τοῦ Πωγωνίου» προσφωνεῖ.

(Φωτογραφία Χρυσόστ. Λαμπρίδη)

Γύρας συνεχίζει: «...Διαθέτω μέρος τῆς περιουσίας μου στή μνήμη τῆς συζύγου μου Ἑλένης γιά νά γίνει στό χωριό μου «Στέγη Κωφολάλων Παιδιῶν...».

Ἄρωγῆ στά ἄρρωστα παιδιά τῆς Ἡπείρου. Χαρά στόν πόνο τῆς Ὑπαίθρου. Ὑλοποίηση τῆς Χριστιανικῆς ιδέας». «...Ἐλάτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατέρα μου, κληρονομήστε τήν βασιλείαν... Διότι ἐπέинаσα καί μοῦ ἐδώκατε νά φάγω, ἐδίψασα καί μὲ ἐποτίσατε... ἄρρώστησα καί μ' ἐπισκεφθήκατε Ὅ,τι ἐκάνατε εἰς ἕνα ἀπό τούτους, τούς ἀσήμαντους ἀδελφούς μου σ' ἐμέ τὸ ἐκάνατε...».

«Συμμετέχω στήν ὁμορφὴ αὐτὴ

προσπάθεια» λέει ὁ βιομήχανος Ἐλευθέριος Μαντζίκας, ξενητεμένος γιὸς τῆς Λιγοψᾶς, πού ἀξιώθηκε νά διευθύνει μιὰ μεγάλη καί γνωστὴ ἐταιρεία, ὅπου βρίσκουν καταφύγιο στή δούλεψή του ἑκατοντάδες Ἡπειρώτες. Καί συνεχίζει: «Θᾶμαι πάντα κοντὰ στοὺς συμπατριῶτες μου γιά νά λυθοῦν τὰ ἠπειρωτικὰ πρόβλήματα».

Καί ἡμεῖς λέμε: Γιά νά λυθεῖ τὸ ὑπαρξιακό μας πρόβλημα μπροστὰ στήν εὐεργεσία τοῦ Ἰησοῦ, πού πῆρε τὴ σάρκα μας καί τὴν ἔκανε θεοσάρκα, πού πῆρε τὴν ψυχὴ μας καί τὴ θέωσε, πού πῆρε τὴ σκέψη μας καί τὴν ἔκανε θεοσκέψη, πού πῆρε

**ΕΡΓΟ : ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΣΧΟΛΗΣ
ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΥ ΚΩΦΑΛΛΑΛΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ**

ΔΩΡΕΑ: ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β. ΓΥΡΑ

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ : ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΜΑΜΑ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ: ΑΛΕΞ. Π. ΔΟΒΑΣ

ΑΡΧ. ΜΗΧ-ΚΟΣ

ΑΔΑΜ. Κ. ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ

ΠΟΛ. ΜΗΧ-ΚΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΨΗ: ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΣΚΟΥΡΑΣ

ΑΡΧ. ΜΗΧ-ΚΟΣ

ΑΝΑΔΟΧΟΣ: ΤΕΧΝ. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΦΟΙ ΧΟΛΕΒΑ ΟΕ

(Φωτογραφία Χρυσόστ. Λαμπρίδης)

τή βούλησή μας και μᾶς ἔμαθε νὰ θέλουμε τὰ πιὸ καλά, τὰ πιὸ ὀμορφα, τὰ πιὸ ὕψηλά, πού πῆρε τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ἔκανε θεάνθρωπο.

Γιὰ νὰ βιώνουμε τὴν καταγωγή μας καὶ τὴν κληρονομιά πούχουμε ἑμεῖς οἱ Ζιτσιῶτες, ἀπὸ τὸν ΙΕΡΕΜΙΑ Α΄, Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ΔΟΣΙΘΕΟ ΦΙΛΙΤΗ, Μητροπολίτη Οὐγγροβλαχίας, τὸ ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ, συνεταῖρο τοῦ Ρήγα Φεραίου, τὸ γιατρὸ ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΖΙΤΣΑΙΟ, ἄξια τέκνα τοῦ χωριοῦ μας.

Κι ὄλα αὐτὰ εἶναι ἰδιαίτερα ἀναγκαῖα, σήμερα, γιὰ μᾶς τοὺς Ἑπειῶτες, καθόσον πρόσφατα συμπτώματα — μεμονωμένα βέβαια —

ὄπου ὀργανωτὲς κι ἐκτελεστὲς εἶναι ἄνθρωποι τῆς κοινωνικῆς ἐπιφάνειας κι ὁ χῶρος τοῦ ἐγκλήματος ἢ προφάνεια τοῦ Νόμου, — τείνουν νὰ διασύρουν μὲ τὴ γενίκευσή τους τὸν ἡπειρωτικὸ χῶρο τῶν μεγάλων εὐεργετῶν.

Γι' αὐτὸ ἡ μεγάλη προσφορά τῶν δωρητῶν αὐτοῦ τοῦ δρύματος ἀπαιτεῖ νέα εὐαισθητοποίηση καὶ νέα πρακτικὴ τοῦ συνόλου τῶν κοινωνικῶν φορέων καὶ τῆς ιδιωτικῆς μέριμνας καὶ ὄχι μόνο τοῦ Κράτους. Τὸ Κράτος χορηγεῖ ἀπλᾶ «τὴν ἀδεια σκοπιμότητας» αὐτοῦ τοῦ ἔργου κι εὐχαριστοῦμε ἐδῶ τὸ συμπατριώτη Ὑπουργὸ Κάρλο Παπού-
(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴ σελίδα 340)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

ΕΝΑΣ ΔΟΞΑΣΜΕΝΟΣ ΜΠΙΖΑΝΟΜΑΧΟΣ

Ὁ Ἀριστοτέλης Χρηστίδης γεννήθηκε στὸ χωριὸ Κράψη τῆς Πίνδου ἀπέναντι ἀπὸ τὸ Δρίσκο.

Τὶς πρῶτες ὑπηρεσίες πού προσέφερε στὴν Ἑλλάδα ἦταν ὅταν, φοιτητῆς τῆς Ἰατρικῆς στὴν Ἀθήνα, πολέμησε σὰν ἐθελοντῆς στὸν ταπεινωτικὸ πόλεμο τοῦ '97.

Σὰν γιατρὸς παντρεύτηκε τὴν κόρη τοῦ Χρήστου Λάμπρου, ἀπὸ τὸ Κουτσελιό, πού, ἐπειδὴ εἶχε ἓνα γαλατάδικο στὸ σημερινὸ ἐρειπωμένο τζαμί τῆς Καλούτσιας, ἦταν γνωστὸς σὰν ὁ Χρήστο - Τζαμῆς! Σ' αὐτὴν τὴν συνοικία ὁ γιατρὸς Χρηστίδης ἔγινε γνωστὸς σὰν ὁ γιατρὸς ὁ Τζαμῆς!

Ἡ σκλαβιά θάρυνε πολὺ τότε καὶ ὁ Χρηστίδης ἔγινε, κάτω ἀπὸ τὸ στρατηγὸ Δαγκλῆ, ἐνεργὸ μέλος τοῦ Ἡπειρωτικοῦ κοιμητιοῦ μὲ τὸ ψευδώνυμο Γύλιππος. Διοργάνωσε μὲ τὸν φίλο του Καλαρρυτινὸ γιατρὸ Ζάγκλη τὴ μεταφορὰ 2.500 γκράδων στὴ σκλαβωμένη Ἡπειρο, γιὰ κάποια μελλοντικὴ ἐπανάσταση.

Ὁ Γύλιππος διοργάνωσε τὴν ἐξόντωση τῆς αἰμοδιψοῦς συμμορίας τῶν Σκουμπραίων (οἱ ὁποῖοι ἔσφαζαν τότε τοὺς παπάδες καὶ τοὺς δασκάλους τῶν Ρουμανιζόντων χωριῶν τῆς Πίνδου) πού ἐκτελέστηκε ἀπὸ τὰ παλληκάρια τοῦ νησιοῦ τὸν Γκα-

ναβιάρη καὶ τὸν Τζαφέ. Ὁ ἴδιος αὐτὸς Γύλιππος κινδύνεψε νὰ πιαστεῖ ἀπὸ τοὺς Τούρκους γιατί, παίρνοντας τὴν τσάντα καὶ τὰ ἀπαραί-

ΑΡΙΣΤΟΤ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ
(Γύλιππος)

τητα ἐργαλεῖα καὶ φάρμακα, ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὰ Γιάννινα καὶ ἀνέβαινε στὰ ἀπόκρημα Μοναστήρια τῆς Ἡπείρου ὅπου πολλές φορές νοσηλεύονταν τὰ παλληκάρια τοῦ Πουτέτση καὶ τῶν ἄλλων ὀπλαρχηγῶν τῆς Ἡπείρου.

Ὁ πόλεμος τοῦ '12 βρῆκε τὸν Γύλιππο.
(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴ σελίδα 336)

ΒΑΓΓΕΛΗΣ Ι. ΠΡΙΤΣΟΣ

ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ

Πλήρης ἡμερῶν, ὑπὲρ τὰ 90 ἔτη γεγονός, ἀπεβίωσε ὁ φίλος καὶ συνάδελφος ἐκπαιδευτικὸς Βαγγέλης Ι. Πρίτσος.

Γενέτειρά του ἡ Ἀρτσιστα, τὸ χωριὸ δηλ. πὺ ἐβγαλε σωρεία πνευματικῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριὸ ἦταν καὶ ὁ ἀλησμόνητος Γιάννης Σαραλῆς, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ θάνατό του ἄφησε ἓνα μεγάλο κενὸ στὸ Ριζ. Ἰδρυμα.

Τὰ πρῶτα γράμματα ὁ Βαγγέλης ἔμαθε στὸ χωριὸ του, πὺ τὴν ἐποχὴ του εἶχε καταξιωμένους δασκάλους.

Ἐπειτα ἐφοίτησε στὴ Ζωσιμαία Σχολή, ὅπου ἐφοδιάστηκε μὲ ἀρτία παιδεία, στὴν ὁποία συγκαταλέγονταν καὶ ἡ ἐπιτυχημένη ἐπίδοσή του στὰ λατινικά. Ἀπ' ὄλους τοὺς συνομοίους του ἤξερε ὁ Βαγγέλης τὰ λατινικά καλύτερα καὶ πάντα, ὅταν χρειάζονταν, ἔρχονταν ἀρωγός.

Γιὰ τὸ πάθημα τοῦ μακαρίτη Κυρούσης, ὅταν δίδασκε λατινικά στὴν τάξη τοῦ Βαγγέλη ἐπὶ παρουσία τοῦ πρώτου γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ μ. ἐκπαιδύσεως πὺ ἐφθασε στὰ Γιάννινα, τοῦ Χρυσανθακοπούλου, φοβεροῦ καὶ τρομεροῦ τὴν ὄψη, ὁ Βαγγέλης διηγεῖτο πολὺ παραστατικά.

Ὅταν λοιπὸν ὁ καημένος ὁ Κυρούσης δίδασκε τὸ μάθημα εἶχε πάθει κυριολεκτικὰ καθίζηση. Ὁ ἐκ-

νευρισμὸς καὶ ἡ ταραχὴ του δὲν εἶχαν ὄρια. Κινώντας τὴν ἔδρα συνεχῶς ἀπὸ τὴ θάση της κάποια στιγμή ἔδρα καὶ Κυρούσης βρέθηκαν στὰ πρῶτα θρανία. Δημιουργήθη-

Βαγγέλης Πρίτσος

κε χασμωδία χωρὶς προηγούμενο. Ὁ ἐπιθεωρητὴς ὠργισμένος ἐφυγε βροντώντας πίσω του τὴν πόρτα τῆς αἴθουσας.

Ἄντε νὰ συνέλθη, νὰ ἡρεμήση καὶ νὰ ξανάβρη τὸν ἑαυτό του ὁ μακαρίτης Κυρούσης.

Τελειώνοντας τὴ Ζωσιμαία Σχολὴ ὁ Βαγγέλης στρατεύθηκε. Ἐγινε ἐφεδρὸς ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ καὶ ἐφθασε λοχαγός. Σὲ ὄλους τοὺς πολέμους ἔλαβε μέρος. Καὶ πρῶτα στὸ Μακεδονικὸ μέτω-

πο στον Α' παγκόσμιο πόλεμο. Για τὸ Σκρά καὶ τοὺς ἀγῶνες τοῦ στρατοῦ μας εἶχε ἀφηγηθῆ πολλὰ ποὺ προκαλοῦσαν ἀμέριστο τὸ ἐνδιαφέρον σ' ὅσους τὸν ἄκουγαν.

Ἀπὸ ἐκεῖ μὲ τὴν ἀνεξάρτητη μεραρχία θρέθηκε στὴν Ἰωνία Μικρᾶς Ἀσίας πολεμώντας φυσικά.

Ὅταν ἔφθασε ἡ κατάρρευση τοῦ μετώπου, ἡ ἀνεξάρτητη μεραρχία ἦταν σφηνωμένη στὸ πιὸ προχωρημένο κομμάτι τῆς γραμμῆς. Πανικός, φυγή, διάλυση τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐπακολούθησε μὲ τὴν ἀπροσμέτρητη γνωστὴ συμφορὰ.

Καὶ ἡ ἀνεξάρτητη μεραρχία; Ὁ διοικητὴς τῆς Μεραρχίας — δὲν ἀναφέρω τὸ ὄνομά του — τὸ γιό του εἶχα συνταξιῶτῃ στὴν τελευταία γυμνασιακὴ τάξη στὸ 9ο γυμνάσιο Ἀθηνῶν ἀπ' αὐτὸν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ κανένας τί ἦταν ὁ πατέρας — ἐδείλιασε.

Δυὸ τότε ἀντισυνταγματάρχες, ὁ Κωνσταντῖνου καὶ ὁ Τσίπουρας τὸν παραμερίζουν, ἀναλαμβάνουν τὴ διοίκηση τῆς Μεραρχίας καὶ ἡ κάθοδος τῶν μυρίων ἀρχίζει.

Συντεταγμένοι μὲ ὅλα τὰ ἐφόδια τους διανύουν ἑξακόσια χιλιόμετρα πολεμώντας καὶ ὑποχωρώντας μὲ ὅλους τοὺς κανονισμούς. Ἔτσι ἔφθασαν στὸν Τσεσμέ ἄτρωτοι καὶ ὑπὸ τὶς δραματικώτερες συνθήκες.

Ἐπιβιβάστηκαν σὰ καράβια κανονικά. Δὲ μπόρεσαν νὰ ἐπιβιβάσουν τὰ μεταγωγικά τους. Τὰ ἐξετέλεσαν ἕως καὶ τὸ τελευταῖο γιὰ νὰ μὴν περιέλθουν στὸν ἐχθρό.

Ἡ σελίδα τοῦ Βαγγέλη Πρίτσου ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴ νε-

κρολογία του. Ἦταν ὁ καημὸς του.

Περνοῦν τὰ χρόνια. Θὰ τὸν ἀνταμώσω καὶ θὰ τὸν γνωρίσω στὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη.

Στὸ 1928 πῆρε τὸ πτυχίον τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ ἀμέσως διορίστηκε δευτεροβάθμιος καθηγητὴς στὸ ἑλληνικὸ σχολεῖο Καλιάνων τῆς Κορινθίας. Ἐνα χρόνο ὑπηρέτησε στοὺς Καλιάνους καὶ ἀπ' ἐκεῖ μετατέθηκε στὴν Πωγωνιανή. Τὴν ἴδια χρονιά μετατέθηκε καὶ ὁ ὑπογράφων.

Ἀπὸ τότε συνδεθήκαμε στενά. Σ' ἓνα σπίτι καθίσαμε καὶ εἶχαμε ἀπομυστὸ δωμάτιο ἢ κάθε οἰκογένεια. Ἐκεῖ ὑπηρέτησε ὁ Βαγγέλης ἀρκετὰ χρόνια καὶ προσπάθησε μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις του νὰ ἀνταποκριθῆ στὸ ὑψηλὸ του λειτούργημα. Ἐξελίχθηκε ὁ Βαγγέλης μὲ τὸν καιρὸ σὲ ἀληθινὴ δασκαλομάνα. Ἦξε γράμματα, διέθετε ἀφηγηματικὴ θυμαστικὴ εἶχε ἐμπειρίες ἀπὸ τὴ ζωὴ ποὺ ἔφθασαν σὲ πληρότητα. Ἐπιβολὴ καὶ διοικητικὴς ἱκανότητες ἦταν ἀναμφισβήτητα προσόντα, ποὺ τόσο χρειάζονταν γιὰ τὴν ἀσκηση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τοῦ ἔργου μὲ ἐπιτυχία καὶ ἀπόδοση.

Δίδασκε ὁ μακαρίτης Βαγγέλης καὶ ἐμπέδωνε στοὺς μαθητὲς του τὶς γνώσεις. Ὅλοι ὅσοι πέρασαν ἀπ' αὐτὸν ἔμαθαν γράμματα τὸν μνημονεύουν μὲ εὐγνωμοσύνη καὶ ἀσκοῦν σήμερα τὸ ἔργο τους μὲ εὐχέρεια καὶ άνεση. Ὑποδομὴ ἢ παιδεία τους. Στὴν Πωγωνιανὴ ἔμεινε ἀρκετὰ χρόνια. Ἐπειτα μετατέθηκε στὴ Ζωσιμαία Σχολὴ τῶν Ἰωαννίνων. Ἐκεῖ ἐσταδιοδρόμησε, ἐκεῖ

πέρασε ὅλη τὴν ἐκπαιδευτικὴ του ζωὴ διδάσκοντας τὰ ἑλληνικὰ γράμματα μὲ ἄκρα ἐπιτυχία καὶ ἄκρα εὐσυνειδησία. Ὄταν συνταξιοδοτήθηκε, ἐγκαταστάθηκε στὴν Ἀθήνα, ὅπου τὸν βρῆκε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του.

Ὁ Βαγγέλης θὰ μείνη στὶς μνῆμες ὄλων ποὺ ἄκουσαν καὶ ἔζησαν τὴ διδασχὴ του. Γραπτὸ του κάπου καταχωρισμένο δὲν ὑπάρχει. Οἱ ἐπιστολές του εἶναι στοιχειοθετημένες μὲ ὕφος ἀξιόλογο. Κρίμα ποὺ δὲν ἔγραψε κάτι. Μόνο τί θὰ ἄξιζε

ἡ ἀνεξάρτητη μεραρχία καὶ ἡ σύμπτυξή της, ὅπως ἀναφέρθηκε. Καὶ γιατί, ἀφοῦ εἶχε ὅλες τὶς δυνατότητες; Ὁ δισταγμὸς ποὺ τὸν χαρακτήρισε σ' ὅλη του τὴ ζωὴ. Αὐτὸς ἦταν ὁ μέγας ἐχθρὸς του.

Ἡ ἀξιαγάπητη κόρη του Βικτωρία, μιὰ μορφὴ Ἀντιγόνης, ποὺ τοῦ παραστάθηκε μὲ πρωτόφαντη ἀφοσίωση, σ' ὅλα τὰ χρόνια τῆς γεροντικῆς δοκιμασίας του, ὅταν ἐπιστῆ ὁ χρόνος θὰ μεταφέρῃ τὰ ὄσα του στὴ γῆ τῶν πατέρων του.

Αὐγούστος 1987

Ἀγαπητοὶ ἀναγνώστες,

Ἡ «Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία», σὰς εὐχαριστεῖ γιατί τὴ σκέπτεστε καὶ τὴν συντρέχετε οἰκονομικῶς. Δὲν ἔχει, ὅπως ξέρετε, μόνιμους πόρους (ἀπὸ ἐνοίκια, τοκομερίδια χρεωγράφων κλπ.).

Πρέπει νὰ δρᾷ συνεχῶς, ὥστε νὰ ἔχει ἀνταποδοτικὰ εἰσοδήματα. Καὶ τὸ ἔχει ἐπιτύχει μέχρι σήμερα, χάρις στὴν πρόθυμη ἀνταπόκριση τῶν Φίλων καὶ Ὑποστηρικτῶν της, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταριθμεῖστε.

Ἡ θερμὴ μας παράκληση εἶναι, νὰ μᾶς στείλετε τὴ διεύθυνση καὶ μὲ ὅσα μπορεῖτε περισσότερα στοιχεῖα, ἐνὸς τουλάχιστον Ἡπειρώτη Πνευματικοῦ Ἀνθρώπου, ποὺ νὰ πάλλεται, σὰν ἐσᾶς, ἀπὸ Ἡπειρωτισμὸ γιὰ νὰ τοῦ στείλουμε τὸ Περιοδικὸ τῆς Ἐταιρείας.

Εἶναι γνωστὸ, ὅτι ἡ Ἐταιρεία, δὲν ἀποβλέπει σὲ κέρδη. Συνεπῶς δὲν χωρεῖ δισταγμὸς στὴν ὑπόδειξη, ὁποιοῦδήποτε προσώπου, εἴτε μπορεῖ, εἴτε ὄχι, νὰ ἀνταποκριθεῖ σὲ οἰκονομικὲς ὑποχρεώσεις. Ἡ Ἐταιρεία, ὅπου δὲν ὑπάρχει δὲν παίρνει!

Μὲ κάθε τιμὴ
ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒ. ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΞΕΝΟΦΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΤΣΑΡΙΔΑΣ

ΤΗΣ Ε. Ρ.

Στις 11.3.87 ἔφυγε ἀπὸ τὸν κόσμον ὁ ἀείμνηστος Ξενοφῶν Κοτσαρίδας. Ἦσυχον χωρὶς πόνους στὰ 85 τοῦ χρόνια, ταξίδεψε γιὰ τὸ μεγάλο ταξίδι ὑπομονετικὸς καὶ ταυτόχρονα μαχητὴς.

Ἐγεννήθη στὸ Βουργαρέλι Ἄρτας, καὶ ἦταν τὸ δεύτερο παιδί μιᾶς ἐξαιρετικῆς οἰκογένειας. Ὁ πατέρας του γιατρός καὶ ἡ μητέρα του ἀπὸ τίς ἐλάχιστες ἐγγράμματα τῆς ἐποχῆς τῆς. Τελείωσε τίς ἐγκύκλιες σπουδές του στὴν Ἄρτα καὶ μετέπειτα στὴν Ἀθήνα ἔλαβε τὸ πτυχίον τῆς Νομικῆς Σχολῆς μὲ ἄριστα. Ἐδικηγόρησε συνεχῶς στὸ Πρωτοδικεῖο τῆς Ἄρτης ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας μέχρι τὴ συνταξιοδότησή του ποὺ ἔγινε τὸ 1976. Ἐκτοτε διὰ οἰκογενειακούς λόγους ἐγκαταστάθηκε καὶ ἔζησε στὰ Γιάννινα.

Δὲν θέλω νὰ ὑπερβάλω ἀλλὰ ὑπῆρξε ἐκ τῶν ἀρίστων ὑπηρετῶν τῆς Θέμιδος. Πλαισιωμένος μὲ γνώσεις ἐγκυκλοπαιδικές, νομικές, φιλοσοφικές, συνεδύαζε τὸν σοφὸ ἐπιστήμονα μὲ τὸν ἀκέραιον ἄνθρωπον. Οἱ ἀγορεύσεις του στὸ Πρωτοδικεῖο Ἄρτης καὶ ἀλλοῦ ὑπῆρξαν ἀληθινὰ νομικὰ καλλιτεχνήματα.

Χαρακτηριστικὸ τῆς νομομάθειάς του ὑπῆρξε καὶ τὸ ἐξῆς περιστατικόν. Τὸ 1935 ἦταν Πρόεδρος τῆς Δη-

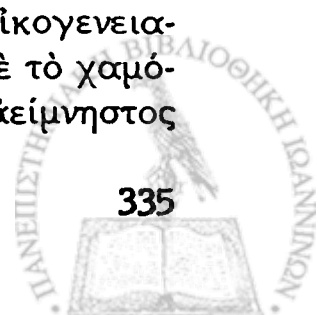
μοκρατικῆς Ἀμύνης καὶ πέρασε Στρατοδικεῖον στὰ Γιάννινα. Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπολογία του (ὅπου μὲ σθένος ὑπερασπίσθη τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη) ὁ πρόεδρος τοῦ Στρατοδικείου, μετέπειτα στρατηγὸς Χαράλαμπος Κατσιμήτρος, κατέβηκε ἀπὸ τὴν ἔδρα, τὸν συνεχάρη καὶ τοῦ εἶπε τὰ ἐξῆς λιτὰ, ἀλλὰ χαρακτηριστικὰ γιὰ τὸν ἄνδρα λόγια:

«Κε Κοτσαρίδα Σᾶς συγχαίρω, διότι καταδικάσθητε διὰ νὰ δοξασθῆτε διὰ τῆς ἀπολογίας σας».

Ἔτσι τὸ δικαστήριον παρὰ τὰ σκληρὰ μίσση τῆς ἐποχῆς τὸν ἀθώωσε καὶ μαζί του καὶ τοὺς ἄλλους Ἄρτινους κατηγορουμένους.

Σὲ πολλὰ ἀξιώματα ποὺ ἔτυχε νὰ ἐργασθῆ, ὅπως Δήμαρχος τῆς πόλεως, πρόεδρος Δικηγ. Συλλόγου, πρόεδρος Συλλόγου «Σκουφᾶς» κ. λ.π., ἐφήρμοσε τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνθερμῆς καὶ ἀνιδιοτελοῦς ἐργασίας μὲ συνέπεια νὰ ὠφελήσῃ τὴν πόλιν ποὺ ζοῦσε καὶ ποὺ ἀγαποῦσε τόσο πολὺ.

Ἐκ φύσεως ὑπομονετικὸς ἔζησε μὲ καρτερίαν καὶ θάρρος τὴ μακρὰ ἀσθένειαν τῆς συζύγου του. Ἐλάχιστοι σύγχρονοι ἄνθρωποι θὰ ἔφερναν τὰ ἐπαγγελματικὰ, οἰκογενειακὰ κλπ. θάρη τῆς ζωῆς μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη, ὅπως ὁ ἀείμνηστος

Ξενοφῶν Κοτσαρίδης.

Εὐχομαι ἡ οἰκογένειά του νὰ τὸν θυμᾶται πάντα μὲ ἀγάπη καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς του καὶ ἰδιαίτερα τὰ χαριτωμένα ἐγγόνια του, ἄς προ

σπαθοῦνε νὰ τοῦ μοιάσουνε.

Ἡ Ἀρτινὴ γῆ ἄς τὸν σκεπάζη ἐλαφρὰ γιὰ νὰ τὸν ξεκουράζη ἀπὸ τοῦ θίου τῆ μάχη.

Ἄρτα 23.6.87

E. P.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΓΕΠΗΣ

ΤΟΥ ΑΘΑΝ. ΜΑΝΤΕΚΟΥ

Γεννήθηκε πρὸ 78 ἐτῶν στὴν Ἀρτσιόστα Ζαγορίου. Σπούδασε ἰατρικὴ στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν καὶ Ὑγιεινολόγος στὴν Ὑγειον. Σχολὴ Ἀθηνῶν, μὲ χίλιες δύο δυσκολίες καὶ στερήσεις σὰν ὄρφανὸς καὶ φτωχός.

Ἐξελίχθη σὲ ἄριστο ἐπιστήμονα καὶ ἄνθρωπο. Ἀγωνίσθηκε στὸ Ἀλβανικὸ Μέτωπο καὶ στὴν Κατοχὴ κατὰ τῶν κατακτητῶν.

Συνετέλεσε στὴν ἐξαφάνιση τῆς ἐλονοσίας ἀπὸ τὴ Θράκη καὶ Θεσσαλία, πού ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὸν ἀνθελονοσιακὸ ἀγῶνα σὰν ὑγιεινολόγος - ἐλονοσιολόγος Ἐπιθ)τῆς τῆς Ὑγειονομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν.

Ὑπῆρξε μετὰ τὸν ἐμφύλιο, θύμα πολιτικῶν ραδιουργιῶν καὶ συκοφαντιῶν καὶ διώχθηκε καὶ ἀποκαταστάθηκε.

Ὑπηρέτησε μετὰ ταῦτα στὴν Ἀμερικανικὴ Ἀποστολὴ Βοηθείας Ἑλλάδος (AMAG) καὶ στὰ Ἠνωμένα Ἔθνη σὰν Ὑγιεινολόγος - Σύμβουλος.

Ἰδεολόγος μὲ καλωσύνη καὶ ἀγάπη πρὸς ὅλους, πού ξεχειλίζε ἀπὸ τὸ διαρκές χαμόγελό του, ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του γιὰ τὸ καλὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς Πατρίδος καὶ ἐ-

φυγε φτωχὸς σὲ ὑλικά ἀγαθὰ, ἀλλὰ πλούσιος σὲ ἀνώτερα ψυχικά καὶ ἀνθρωπιστικά ἔργα, πού συνεχίζει ἡ ἀπαρηγόρητη σύντροφός του καὶ ἡ μονάκριβη κόρη του Οὐρανία Ν. Μαδιά, Ψυχίατρος - Ψυχαναλύτρια καὶ ὁ γαμβρός του Νικόλ. Μαδιάς, ἐξάίρετος ἐπιστήμων, ἰατρὸς Καθηγητῆς στὸ Πανεπιστήμιο TAFTS τῆς Βοστώνης.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ σελίδα 331)

λιππο γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ Συναγματοσ στὴν Ἀετορράχη, ὅπου, σὰν ὄλους τοὺς ἄλλους δοξασμένους Μπιζανομάχους, πέρασε τὸν βαρὺ χειμῶνα. Τέλος ὁ γιὰ τὸν Ἀριστοτέλη Χρηστίδη γνῶρισε καὶ τὴν πιὸ εὐτυχισμένη μέρα τῆς ζωῆς του, ὅταν, μπαίνοντας καθάλα στὸ γκρίζο ἀλογάκι του τὸν Φλεβάρη μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Στρατὸ, ἄκουε τοὺς Καλουτσιασμιῶτες νὰ φωνάζουν Γισασσίν (ζήτω!) ὁ Γιατρός ὁ Τζαμῆς.

Αὐτός, μὲ λίγα λόγια, ἦταν ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖο ἐτίμησε καὶ τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο τῶν Ἰωαννίνων δίνοντας τὸ ὄνομά του σὲ ὁδὸ τῆς πόλης.

—Ω—

Ἡπειρωτικὴ Πνευματικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

◆ Γράφουμε καὶ μᾶς γράφουν

◆ Στέλλουμε καὶ μᾶς στέλνουν

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΕΡΓΟ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΑΒΑΛΑ

ΣΗΜ. Α. Χ. Μ.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἀξία στελέχη τῆς Ἡπειρωτικῆς πατριᾶς τῶν Ἀθηνῶν, ὁ δικηγόρος καὶ πνευματικὸς ἄνθρωπος, ὁ κ. Δημήτρ. Δαβαλάς, μᾶς γράφει: Ἡ ἀναφορά του σὲ πρόσωπα νοτίζει τὰ μάτια μας. Στὸ τέρμα τοῦ βίου τί φιλοδοξίες νὰ ἔχουμε; Ὁ ἔσχατος μεταξὺ τῶν ἐλαχίστων, θὰ παρτρύνω τὸν ἀναγνώστη νὰ διαβάσει ὅσα ἔχει νὰ πεῖ ὁ κ. Δ. Δ. γιὰ κάποιον ἔργον—συνολικῶς πάντα—τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας πὺ σπρέφεται περὶ τὸν Ἡπειρωτικὸν γῶρον καὶ τὴν Ἱστορίαν του.

Ὁ ἀσίγαστος καὶ ἀκάματος πρόεδρος τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας καὶ οἱ «περὶ αὐτὸν» σεμνοὶ διάκονοι τοῦ Ἡπειρωτικοῦ πνεύματος, φιλοδοξοῦν καὶ προσπαθοῦν νὰ κάνουν τὸ περιώνυμο Σωματεῖο κυψέλη τοῦ πνευματικοῦ δυναμικοῦ ποῦ διαθέτει ἡ Ἡπειρωτικὴ ἀποδημία στὸ πλατὺ λεκανοπέδιο τῆς Ἀττικῆς. Προσωπικὰ πιστεύω πὺς αὐτὸς ὁ στόχος ἔχει «κατὰ τὸ πλεῖστον» ἐπιτευχθεῖ. Καὶ τὸ βῆμα τῆς Ἀρχαιολογικῆς καὶ τὸ ὁμώνυμο

«ΔΕΛΤΙΟ» τῆς Η.Ε. διέθετε καὶ διαθέτει ἡ ἔνδημη καὶ ἀπόδημη Ἡπειρωτικὴ πνευματικὴ ζωὴ. Καὶ τὸ ἔπραξαν αὐτὸ οἱ δημιουργικοὶ «ἐταῖροι» τῆς ὁδοῦ Μαυρομιχάλη τῶν Ἀθηνῶν χωρὶς καμμιά δημόσια ἀρωγή. Μόνον μὲ «τῆς καρδιᾶς τὸ πύρωμα» καὶ μὲ τὶς ἰδιωτικὰς προσφορὰς τῶν «εὐσεβῶν τοῦ πνεύματος» ποῦ στοὺς κατ' ἐξοχὴν ὑλιστικούς καιροὺς μας ὀλοένα καὶ λιγοστεύουν. Τοὺς ἀνήκει γι' αὐτὸ ἡ εὐγνωμοσύνη ὄλων μας.

Ἡ ἰδιαίτερη πατρίδα μας, ἡ ΗΠΕΙΡΟΣ, εἶχε καὶ ἔχει πάντοτε μιὰ χτυπητὴ ἀντίθεση: Ὑλικὴ φτώχεια ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, ἀλλὰ καὶ πνευματικὸς πλοῦτος ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ὅπως ἐπιγραμματικὰ εἶχε πεῖ κάποτε ὁ μακαρίτης Π. Παλαιολόγος, διατηρεῖ καὶ στὰ δύο τὸ πρωτάθλημα. Θλιβερὸ τὸ πρῶτον, ἀξιοζήλευτον τὸ δεύτερον. Αὐτὸς ὅμως ὁ πνευματικὸς θησαυρὸς, ποῦ πηγάζει μέσα ἀπὸ τὴν μεγάλη πνευματικὴ παράδοση τῆς Ἡπέρου, ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ διαρκὴ ἀξιοποίηση. Ἀκόμα πε-

ρισσότερο όταν ή επίσης πατροπαράδοτη ύλική ένδεια τής περιοχής τήν κάνει μειονεκτική σέ έπιτεύγματα τεχνικοοικονομικής ύποδομής. Καί αυτό τό πολυσήμαντο έργο έπιτελεί από καιρό (καί περισσότερο τά τελευταία χρόνια) ή «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ». Διάπυρη είναι ή εύχή όλων μας νά τό συνεχίσει και νά τό έπαυξήσει.

Ξαίρω πώς τά λόγια μου αυτά θα σκοντάψουν στην μετριοφροσύνη του Άλεξ. Μαμμόπουλου και του έκλεκτου έπιτελείου που συγκροτεί την Διοίκηση τής Η.Ε. Πρέπει ώστόσο νά γνωρίζουν και κείνοι πώς ο αυθόρμητος και άληθινός λόγος, που έκπορεύεται ολόϊσα από τά ένδότερα τής Ήπειρωτικής καρδιάς, μήτε μπορεί, μήτε έπιτρέπεται νά παραμένει άνέκφραστος.

Ο Κ. Δ. ΛΟΥΚΑΤΟΣ

ΣΗΜ. Α. Χ. Μ.

Βρίσκει πάντα τον καιρό ο Πρόεδρος τής Έλληνικής Λαογραφικής Έταιρείας, Καθηγητής κ. Δημ. Λουκάτος νά μās διαβάξει, νά μās προσέχει και νά μās κάνει τις ύποδείξεις, προς δε και τις αναγνωρίσεις. Τόν εύχαριστούμε κι απ' την οικεία σ' αυτόν στήλη αυτή.

Κυριακή, 19.7.87

Άγαπητέ μου κ. Μαμμόπουλε.

Πολύ ώραία κι' ενδιαφέροντα και τά δύο καλοκαρινά τεύχη (Ίουλίου και Αυγούστου '87) τής «Ήπειρωτικής (σας) Έταιρείας», που λάβαμε στην Έλλην. Λαογρ. Έταιρεία.

Οί φωτογραφίες, τώρα πιά όλων των

τεύχων, τά κάνουν σχεδόν ανάγλυφα (τοπικά και ιστορικά). Η λαογραφία συλλογίζεται επίσης πολλά, μπροστά στις φωτογραφίες αυτές: συνουκισμοί, κτίσματα, άνθρωποι, ντυσίματα, ήθος.

Εύχαριστούμε, που γράφατε στο τεύχος Ίουλίου και για τό νέο Δ.Σ. τής Έλλ. Λ. Έταιρείας (κοντά στο δικό σας) άμειβαία. Συγχαρητήρια.

Είναι πολύ ώραίο τό ποίημα τής Χρυσάνθης Ζιτσιας, για τον (στον) Πατριολογία (πιάνει καλά και τις δύο έποχές).

Δίνονται πολλά ενδιαφέροντα θέματα στα τεύχη, κι' οί συνεργάτες σας, έχοντας επίγνωση του χώρου, τά δίνουν σύντομα και ούσιαστικά.

Τόν έγνώρισα τον Σ. Ζούμπο. Κι' οί «ιστορ:ούλες» του κ. Φωτόπουλου, πάντα όρσορές. Έπρόσεξα και τό γλωσσικό ιδίωμα Ζαγοριού του κ. Λαμπρίδη. (Είναι άναδημοσίευση τά «Δημ. Τραγούδια Κονίτσης» του Σούρα;) Καλό και τό χρονικό τής γυναικείας ληστείας (άστικού τύπου) στην Ήπειρο.

ΔΙ' ΕΥΧΩΝ ΣΟΥ...

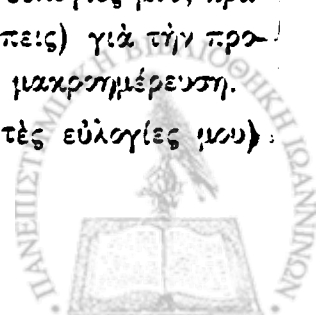
Γιάννινα 20.7.1987

Άγαπητέ μου κ. Μαμμόπουλε.

Έγραφα δυό λόγια για νά τιμήσω δυό εύγενικά τέκνα τής ΗΠΕΙΡΟΥ που σέφτηκαν νά τιμήσουν την ήρωίδα άγρότισσα του τόπου μας.

Τά σέλλω για τό ΔΕΛΤΙΟ μαζί με μιá φωτογραφία του ώραίου μνημείου. Στέλλω, επίσης, και τις εύχές μου (παρά λίγο νά γράψω: και τες εύλογίες μου, κρατάω από παπαδοσόβι, βλέψεις) για την προσωπική σας ύγεια και μακροημέρευση.

Τις εύχές μου (και τες εύλογίες μου).

διαβίβασε και στους ευγενικούς συνεργά-
γάτες σου.

Μαζὺ μὲ δλα αὐτὰ δέξου και τὴν ἔκ-
φραση τῆς μεγαλύτερης τιμῆς μου.

Ἀναστάσιος Δ. Παπαγγέλης

ΕΠΑΝΟΡΘΩΜΑΤΑ

ΣΗΜ. Α. Χ. Μ.

Τὸ παχὺ μας εἶναι οἱ ἀναμνήσεις και
γυρίζουμε πάλι σ' αὐτὲς γιὰ νὰ τραφοῦμε.

Κάποιος στὰ 1925—1930 γνωρίζοντας
τὸν εὐερέθιστο χαρακτήρα τοῦ ἀειμνήστου
Χρήστου Χρηστοθασίλη θέλησε νὰ τον
πειράξει λέγοντάς του:

— Δάσκαλε! Λένε πὼς ὁ Γρηγόριος
Ξενόπουλος εἶναι πιὸ δυνατὸς συγγραφέ-
ας ἀπὸ σᾶς. Μὲ τὸ ἔργο του ἔδωσε ὅλη
τὴ Ζάκυνθο, ἐνῶ ἐσεῖς...

Κι ὁ Χρηστοθασίλης:

— Μπρέ! ὁ Ξενόπουλος εἶχε νὰ κάνει
μ' ἓνα μικρὸ νησί, ἐνῶ ἐγὼ ἔχω ὀλάκερη
τὴν Ἡπειρο...

Τὴν ἀπάντησή τοῦ Χρηστοθασίλη μετέ-
φερε τρίτος στὸν Ξενόπουλο, πού μὲ τὴ
σειρὰ του ἔδωκε τὴ σωστὴ ἀπάντησή:

— Ἔνας συγγραφέας γίνεται ἀληθινὰ
μεγάλος δίνοντας ὄχι μόνον ἓνα μεγάλο δια-
μέρισμα, ὅπως εἶναι ἡ Ἡπειρος, ἢ ἓνα
μικρὸ νησί, ὅπως εἶναι ἡ Ζάκυνθος, ἀλλὰ
κατορθώνοντας νὰ δώσει τὴν ἱστορία και
μῆς οἰκογένειας.

Και ἄς πάρουμε ἀπὸ τὸ ἀνέκδοτο τὸ
στοιχεῖο, πού μᾶς ἀφορᾷ.

Ἔχουμε νὰ κάνουμε μ' ὀλάκερη τὴν
Ἡπειρο. Πὼς μπορεῖ νὰ ἔχουμε τὴν ἔπο-
πτεία ὅλης τῆς Ἡπείρου, νὰ πᾶσαν σι-
γήν;

Αὐτὰ σὰν ἐλαφρυντικὰ τῶν λαθῶν, πού
μᾶς ὑποδείχνουν οἱ ἀναγνώστες μας καμ-
μιὰ φορὰ, πού τοὺς εὐγνωμονοῦμε, γιὰτι

τὰ SCRIPTA μένουν.

Και ἀναφέρομαι στὸ γράμμα του κ. Σ.
Ἰωαννίδη γραμματέα τοῦ Παπίγκου.

1) Ναι τὸ καμπαναριὸ τοῦ ἐξωφύλλου
τοῦ τεύχους 131 δὲν εἶναι τοῦ Ἀγίου
Βλασίου Παπίγκου, ὅπως ὀρθὰ παρατη-
ρεῖ.

Εἶναι τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, κεντρικῆς
ἐκκλησίας τοῦ Μονοδενδρίου, ὅπως συμ-
πληρώνει ὁ κ. Κώστας Παναζῆς, διοικη-
τικὸς διευθυντῆς τῆς Ριζαρείου Σχολῆς.

Ἡ ἐσφαλμένη λεζάντα προέρχεται ἀπὸ
SLID (σλάιτ) ἀγνώστου μου τὴν ὄρει-
βάτη.

2) Ναι ἡ φωτογραφία τῆς σελίδας 283
ἀφορᾷ στὴ Δρακόλιμνη Γκαμήλας και ὄχι
τοῦ Σμόλικα. Ὁ ἀληθινὸς Ἀπ. Βερ-
τόδουλος τὸ ἔχει ὀρθὰ Δρακόλιμνη Γκαμή-
λας. Ἡ ἀδελφία εἶναι δική μου. Αὐτὰ.

Πάπιγκο 21.7.87

Κύριε Μαμιόπουλε,

Στὸ τεύχος τοῦ περιοδικοῦ σας «ΗΠΕΙ-
ΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» τοῦ Αὐγούστου
1987 ἀρ.θ. 131, ἡ φωτογραφία τοῦ ἐξω-
φύλλου «τὸ καμπαναριὸ ἁγίου Βλασίου
Παπίγκου» εἶναι λάθος. Δὲν πρόκειται γιὰ
τὸ καμπαναριὸ τοῦ Παπίγκου πού εἶναι
ἐξάγωνο (ἐξάπλευρο) κατασκευῆς 1887.
Κάποιου ἄλλου χωριστοῦ εἶναι.

2) Στὴ σελίδα 283, ἐπίσης, ἡ «Δρα-
κόλιμνη τοῦ Σμόλικα» (σὲ ὕψος 2.040),
εἶναι λάθος. Ἀφορᾷ τὴ Δρακόλιμνη Γκα-
μήλας τοῦ Παπίγκου, μὲ τὴν κορυφή τῆς
Γκαμήλας τὸ 2457 ὕψ.

Σᾶς παρακαλοῦμε στὸ ἐπόμενο τεύχος,
διορθώστε γιὰ τὸ κανονικὸ.

Μὲ ἐκτίμηση
Σ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
Κοινοτικὸς Γραμματέας

ΑΠΗΧΗΣΕΙΣ

Γιάννινα 17.7.87

Σεβαστέ μου κ. Μαιμιόπουλε.

Έλαβα τὰ δύο τελευταία τεύχη τοῦ περιοδικοῦ «Ἑπειρωτικὴ Ἑταιρεία».

Πάντα διαβάζω μὲ ἐνδιαφέρον τὴν τόσο ἐκλεκτὴ καὶ προσεγμένη ὕλη του καὶ ἀπολαμβάνω ἰδιαίτερα ὅσα γράφονται γιὰ τὰ Γιάννινα, τὴ «Μικρὴ μας Πόλη».

Ἐπίσης πολὺ συγκινηθῆκα ἀπὸ τὸ δημοσίευμα τοῦ κ. Δημ. Κορκίκη ποῦ ἀναφέρεται στὴν τιμητικὴ βραδυά, ποῦ ἔγινε γιὰ τὴ μνήμη τοῦ πατέρα μου καὶ θερμὰ τὸν εὐχαριστῶ γιὰ τὴν καλοσύνη του αὐτῆ.

Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ

Μὲ ἀπειρὴ ἐκτίμηση

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΖΟΥΜΠΟΥ

Ἀθήναι, τῆ 23ῃ Ἰουλίου 1987

«Ἑπειρωτικὴ Ἑταιρεία»,

ὁδὸς Μαυραμιχάλη 7, Ἀθήναι 106 79

Κύριοι,

Ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον, λαμβάνω τὸ ὡραῖον περιοδικό σας ἢ «ἙΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ἙΤΑΙΡΕΙΑ». Αὐτὸ τὸ ὄφειλό μου εἰς τὸν ἀγαπητόν μου φίλον κ. Γεώργιον Κούνδουρον, τοῦ ὁποίου τὸ συγγραφικὸν ταλέντο μὲ μεγάλῃν εὐχαρίστησιν παρακολουθῶ.

Σκοπὸς τῆς παρούσης μου εἶναι νὰ σὰς συγχαρῶ διὰ τὴν θαυμασίαν τοποθέτησιν τῆς ὕλης καὶ τῶν παραδοσιακῶν φωτογραφιῶν, ὥστε τὸ περιοδικόν σας νὰ γίνεταί ὄχι μόνον μίαν φωνὴν τῆς πατρίδος σας, ἀλλὰ καὶ ἓνα συμπλήρωμα τῆς ἀνέκδοτης ἱστορίας τῆς Ἑπείρου.

Δὲν εἶμαι Ἑπειρώτης (εἶμαι Κωνσταντινουπολίτης) ἀλλὰ στὸ περιοδικόν σας βρίσκω ἄρθρα καὶ φωτογραφίες ποῦ θυμίζουν τὴν παλαιὰ ὡραία ἐποχὴ τῆς Ἑπείρου μὲ τὰ πατραπαράδοξα, τὰ τόσον ἀγία, ἤθη καὶ ἔθιμα.

Σὰς συγχαίρω καὶ πάλιν.

Μετά πάσης τιμῆς

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

Ἡ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ἸΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΡΟΦΑΛΛΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ἙΠΕΙΡΟΥ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ σελίδα 330)

λια ποῦ συνέβαλε θετικὰ στὴν ἔκδοσή της.

Στὸ κάλεσμα αὐτὸ ποῦναι: 1) Ἡ «Μάνα τοῦ Πωγωνίου», στὸ πρόσωπο τῆς ὁποίας ἐνσαρκώνεται τὸ «ἀνθρωπιστικὸ ἰδανικὸ» τῆς γνήσιας Ἑπειρώτισσας, 2) Ἡ «Ἀδελφότητα Ζιτσαίων Ἀθήνας», ποῦρθε ἀμέσως ἀρωγὸς στὴν πραγμάτωσιν τῆς φιλόθρονης ἰδέας τοῦ συμπατριώτη της γιατροῦ Γεωργίου Γύρα, 3) Ὁ Πρόεδρος καὶ τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο Ζίτσας, ἐκφράζου μὲ τις συλλογικὲς προσπάθειές τους τὸ σ ε β α σ μ ὸ στὴν ἱστορικὴ Παράδοση καὶ ἀποτίου ν φόρο τιμῆς στοὺς σημερινούς εὐεργέτες ποῦ μετουσιώνουν τις ἀξίες τῆς ζωῆς μ' ἔργα σὰν αὐτό, ποῦ θεμελιώνεται, στὸ δικό τους χῶμα, στὶς ρίζες τῶν προγόνων τους.

Ἐσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

Οἱ χρηματικὲς εἰσφορὲς πρὸς τὴν
 "Ἑπειρωτικὴ Ἐταιρεία,, ἐκπίπτουν
 στὶς Δηλώσεις Φόρου Εἰσοδήμα-
 τος.

ΣΥΝΩΣΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

ΣΥΝΩΣΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

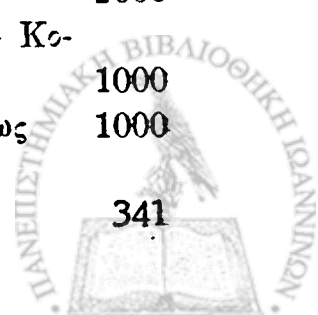
Με βαθειὰ συγκίνησις συντάσσομε αὐ-
 τοὺς τοὺς πίνακας εἰσφορῶν. Εἶναι τὸ ὀ-
 ξυγόνο τῆς Ἐταιρείας. Εἶναι τὰ φτερὰ
 τῆς. Κοινοφελὲς Πνευματικὸ Ἰδρυμα ἢ
 Ἐταιρεία. Δημόσια ἢ διαχείρισή της σὲ
 ὑάληνη σφαῖρα «περιστρεφομένη καὶ παν-
 ταχόθεν ὀρατὴ». Δὲν πληρώνει οὐτε μο-
 νόλεπτο ἢ Ἐταιρεία σὲ μισθοὺς καὶ ἀ-
 μοιβὰς κι ἔχει ἐλαχιστοποιήσει τὰ διοι-
 κητικὰ της ἐξοδα, ἀφοῦ τὸ Δ. Συμβούλιο
 μὲ ἐφημερία σὲ ἐθελοντικὴ βάση διεξά-
 γει τὴ διοικητικὴ ὑπηρεσία.

Δὲν ἔχει «Χρεῶστες» ἢ Ἐταιρεία. Δὲν
 ἔχει «Πιστωτές». Κανενὸς τὴν πόρτα δὲν
 ἐθρόνησε. Δὲν κρατεῖ λογαριασμοὺς «Ὀ-
 φειλετῶν». Ὅ,τι προσφέρεται εἶναι αὐτο-
 προαίρετο καὶ καλοδεχούμενο. Τὸ ραβδί
 τοῦ διακονιάρη, ὅταν ὑπηρετεῖ κοινοφε-
 λεῖς σκοποὺς γίνεται στὰ χέρια τοῦ Διοι-
 κητικοῦ Συμβουλίου ἡγεμονικὸ Σκήπτρο.

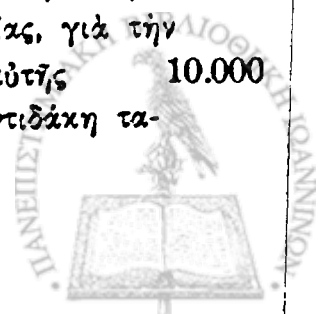
Κρίκοι τῆς ἀλυσσίδας τῆς ἀγάπης αὐ-
 τὸν τὸν μῆνα εἶναι οἱ:

Ὁ κ. Θεόδ. Καραπέτσας	γιά τὸ	
Δελτίο		1000
Ὁ κ. Δημ. Ζαχαρίας	γιά τὸ Δελτίο	1000
Ὁ Καρδιολόγος ἰατρός κ. Μιχ. Μη- λήγγος	γιά τοὺς γενικωτέρους σκο- ποὺς	3000

Ὁ κ. Κώστας Γέγιος	γιά τὸ Δελτίο	1000
Ὁ κ. Παναγ. Σκαλτσούνης	δικη- γόρος γιά τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	5000
Ἡ κυρία Βασιλικὴ Δρακοπούλου	γιά τὸ Δελτίο	1000
Ὁ κ. Χαράλ. Δεῦτος	ὁμοίως	1000
Ἡ κυρία Δάφνη Λούτσι	τὸ γένος Χρ. Χρηστοδασίλη, γιά ἐνίσχυση τοῦ ἔργου τῆς Ἐταιρείας	5000
Ὁ κ. Γεώργιος Δουρδούφης	ζωιγρά- φος γιά τοὺς γενικωτέρους σκο- ποὺς	2000
Ὁ κ. Νικόλ. Κοντογεώργος	ὁμοίως	2000
Ὁ κ. Γεώργ. Σωτηρόπουλος	ὁμοίως	1000
Ὁ ἰατρός κ. Ἰωάν. Σφάγγος	γιά τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	2000
Ἡ κυρία Σοφ. Πέτροβα	- Παπανί- δου γιά τὸ Δελτίο	2000
Ὁ κ. Γιάννης Λαμπράκης	γιά τὸ Δελτίο	1000
Ὁ κ. Νικόλ. Τάτσης	δικηγόρος πλὴν ἄλλων καὶ γιά τοὺς γενικω- τέρους σκοποὺς	3000
Ὁ κ. Χρ. Παπακίτσος	γιά τὸ Δελτίο	1000
Ὁ κ. Γεώργιος Μαγκαλογιάννης	γιά τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1000
Ὁ κ. Σταῦρος Παπαμῶκος	γιά τὸ Δελτίο	1000
Ὁ Διοικητικὸς Ἐφέτης κ. Ἰωάν- νης Λώλης	γιά τὸ Δελτίο	2000
Ὁ κ. Βασίλ. Γιαννάκος	ὁμοίως	1000
Ὁ κ. Ἀθαν. Λάμπας	ὁμοίως	2000
Ἡ κυρία Ἐλένη Οἰκονομίδη	- Κο- ράκη ὁμοίως	1000
Ὁ κ. Χρῆστος Οἰκονόμου	ὁμοίως	1000

Ο κ. Κώστ. Μπέγκας, τ. Δήμαρχος Ίωαννίνων πολιτικός μηχανικός για το Δελτίο	3000	για τους γενικωτέρους σκοπούς της Έταιρείας	1000
Η κυρία Πολυτίμη Χρ. Χρηστίδη ομοίως	2000	Ο ίδιος καθηγητής Εύαγγ. Πριώ- νης για όλη τη σειρά του περιο- δικού της Έταιρείας	20.200
Ο Ιατρός κ. Άγγελος Καππᾶς ο- μοίως	5000	Η κυρία Σμαρώ Γεωργιάδου για το Δελτίο	1000
Ο κ. Νικόλαος Θεοδοσίου ομοίως	1500	Η κυρία Αίκατ. Κυρίμη ομοίως	1000
Ο ιστορικός συγγραφέας τ. Γεν. Δι- ευθυντής τῶν Γεν. Ἀρχείων τοῦ Κράτους κ. Κώστας Διαμάντης για το Δελτίο της Έταιρείας	5000	Ο κ. Γεώργ. Ροῦμπος ομοίως	1500
Η κυρία Ἄγκη Μητσοπούλου για το Δελτίο	1000	Ο κ. Εύαγγ. Πριώνης ἐξ ἀγορᾶς ἐκδόσεων της Έταιρείας	8.050
Ο κ. Κων. Βλάχος ομοίως	1000	Ο κ. Κων. Κατσίκης τακτικός γο- ρηγός της Έταιρείας για το Δελτίο	1000
Ο κ. Ἐλευθ. Ίωαννίδης ομοίως	1000	Ο κ. Πέτρος Κατσίκης ομοίως	1000
Ο κ. Κώστας Μαργώνης ομοίως	2000	Ο κ. Ἄκης Φατσᾶς ομοίως	1000
Ο κ. Βασίλ. Παπαδόπουλος για το Δελτίο	2000	Ο στρατηγός κ. Χρ. Πραμιαντιώ- της ομοίως	1000
Η κυρία Ἄγγελ. Συρμακῆση για το Δελτίο	2000	Η κυρία Σοφία Σύρου - Καραλή για το Δελτίο	1000
Οι ἀδελφοὶ Μόσχου ομοίως	1000	Η κυρία Ἀγαθή Ἀθανασοπούλου για το Δελτίο	1000
Ο κ. Χαρ. Νούσιος ομοίως	1000	Ο Καθηγητῆς κ. Γεώργ. Νουτσό- πουλος για το Δελτίο	1000
Η Ἐνωσὴ Ἐπαρχίας Δελδίνου Ἀ- θηνῶν ομοίως	2000	Η Ἀδελφότητα Σαρακατσάνων ο- μοίως	1000
Ο κ. Εὐριπ. Ἐμμανουήλ ομοίως	2000	Ο Σεβασμιώτατος Περιστερίου κ. Χρυσόστομος ομοίως	2000
Η κυρία Ρεβέκκα Γ. Παλιμέρου (Κυπρία) για ἀδιάκοπη ἐπὶ σειράν ἐτῶν οικονομική ἐνίσχυση της Έταιρείας	5000	Η κυρία Μαρία Βαζάκα - Κατσα- ράκη ομοίως	2000
Ο κ. Νικὼλ. Δρόσος για το Δελτίο	1000	Ο κ. Ἐμ. Τζάκος ομοίως	1000
Ο κ. Λάζ. Λιδόγκας ομοίως	1000	Ο κ. Π. Λιάρος ομοίως	1000
Ο κ. Κλεάνθ. Ρόκος για ἐνίσχυση της Έταιρείας	2000	Ο Ἀρεοπαγίτης κ. Μιχ. Παπαδά- κης για ἐνίσχυση τοῦ Δελτίου	2000
Ο κ. Θεόδ. Γιωτόπουλος για ἐνί- σχυση του Δελτίου	3000	Ο κ. Ματθ. Σπύρου ομοίως	2000
Ο κ. Κων. Καραγιάννης ομοίως	3000	Ο κ. Θεμ. Μαρτίνης για τοὺς γε- νικῶς σκοποῦς	1000
Ο κ. Βασίλ. Ἀθανασίου συνδρομή τοῦ Δελτίου	1000	Ο κ. Ἀλέξ. Βράνος για το Δελτίο	2000
Ο κ. Εύαγγ. Πριώνης συνδρομή τοῦ Δελτίου	1000	Ο γιατρός κ. Ἰωάννης Ἀγγάνης, γορηγός της Έταιρείας, για τὴν οικονομική στήριξη αὐτῆς	10.000
		Η κυρία Χαρίκλ. Ντεντιδάκη τα-	

κυκλὸς χορηγὸς τῆς Ἐταιρείας	ὁμοίως	1000
γὰ τὸν σκοπὸν τῆς Ἐταιρείας 4.500	Ὁ κ. Τάσος Ζήσης ὁμοίως	1000
Ἡ κυρία Θεοδ. Λιόλιου ὁμοίως 3000	Ὁ κ. Βασίλ. Τζουμπές ὁμοίως	1500
Ὁ κ. Δημ. Σωτηρίου γὰ τὸ Δελτίο 1000	Ὁ κ. Σπυρ. Στεφόπουλος ὁμοίως	1500
Ὁ κ. Σπ. Σπέγγος ὁμοίως 1000	Ὁ Πανοσιολογιώτατος κ. Χερου-	
Ἡ κυρία Ἀφροδ. Σπυράκου ὁμοίως 1000	θεὶμ Μυλωνᾶς γὰ τὸ Δελτίο	2000
Ὁ συγγραφεὴς κ. Ἰωάν. Σάφρας	Ὁ κ. Πέτρος Οἰκονόμου ὁμοίως	1000
ὁμοίως 1000	Ἡ δικηγόρος κυρία Μαρίκα Πρί-	
Ὁ ζωγράφος κ. Γεώργιος Δουρδού-	φτη γὰ τὸν γενικὸν σκοπὸν	2000
φης γὰ τὸν γενικωτέρου σκο-	Ὁ κ. Ἰωσήφ Πανδερμαράκης γὰ	
ποῦς 3000	Δελτίο	1000
Ὁ κ. Παν. Βάγιας γὰ τὸ Δελτίο 2000	Ὁ Παναηπειρωτικὸς Σύνδεσμος Λα-	
Ὁ κ. Παναγ. Χωρικής ὁμοίως 1000	ρίσης ὁμοίως	2000
Ὁ Σύλλογος Ἑπειρωτῶν Κορινθίας	Ὁ κ. Λεων. Μαρινέλης ὁμοίως	1000
ὁμοίως 1500	Ὁ κ. Θεοχ. Βαζάνας ὁμοίως	1000
Ὁ Γεωργὸς κ. Μιχ. Μηλίγγος ὁμοίως 1000	Ἡ κυρία Μαρία Γελέκη ὁμοίως	1000
Ὁ κ. Γεώργιος Κεχαγιᾶς ὁμοίως 1000	Ὁ Κτηνίατρος κ. Κων. Ζωρδούμης	
Ὁ κ. Σπ. Τζουμάκας γὰ τὸ Δελτίο 1000	ὁμοίως	2000
Ὁ κ. Νικολ. Ράπτης ὁμοίως 2000	Ἡ κυρία Ἐλισ. Δήμου ὁμοίως	1000
Ὁ κ. Δημ. Παπᾶς ὁμοίως 1000	Ὁ στρατηγὸς κ. Μιχ. Χαλαμπό-	
Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ Σ. Ζούμπου	παυλος ὁμοίως	1000

ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ ΤΟΥ 1912 - 1913

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ σελίδα 318)

τσιῶν τους κι' ἄλλα εἰδίσηματα... ἀρκετὰ μᾶς ἔφεραν ἀκόμα καὶ τσουθάλια γέννημα!

Εἶχε γεμίσει ἡ «μπίμπτσα» μας (τὸ ὑπόγειο) ἀπὸ τσουθάλια, σεντούκια καὶ λογιῆς - λογιῆς πράματα, ἀκόμα καὶ στὸ νταθάνι ἀνέβασαν, ἀπάνω στὶς μεσοτοιχίες...

Ἡ μητέρα μου τραβοῦσε τὰ μαλλιά της. Τί θὰ τὸ κάνουμε ὅλο αὐτὸ τὸ θιό, ἂν ἔρθουν οἱ Τοῦρκοι καὶ μᾶς πατήσουν τὸ σπίτι καὶ τὸ λιμουριάξουν μαζί με τὸ δικό μας θιό; Νὰ ζήσω, ὅταν ἔρθει τὸ Ἑλληνικό, νὰ τοὺς τὰ μοιράσω στὸν καθένα τὰ εἰδίσηματά του. Μὴ πεθάνω καὶ γίνεῖ ἀντράλλα καὶ πάρουν ἄλλα

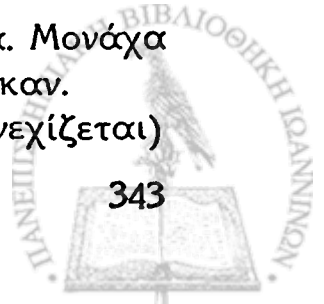
ἀντάλλων!... Τὴν ἔτρωγε κι' αὐτὸς ὁ καῦμός!

“Ὅμως δόξα τῷ Θεῷ! Καὶ τὸ σπίτι δὲν πατήθηκε καὶ οἱ νοικοκυραῖοι ἤρθαν ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες καὶ τὰ πῆραν με ἕνα σωρὸ εὐχαριστίες πρὸς μεγάλη ἀνακούφιση τῆς καῦμένης τῆς κυρα - Χαρίκλειας, τῆς μητέρας μου.

Μᾶς ἔλεγαν πολλοὶ χωρικοί, πὼς τοὺς ἐπέστρεψαν μόνοι τους τὰ ἐπιταγμένα ἄλογα καὶ τὰ θῶδια τους ἀπὸ τὴν «κοπή» (κοπάδια), σὰν οἱ φυλαχτάδες τοῦρκοι ἔφυγαν πανικόβλητοι.

Καὶ εἶχαν δεύτερη χαρά. Μονάχα τὰ γέρικα ζῶα δὲν φάνηκαν.

(Συνεχίζεται)

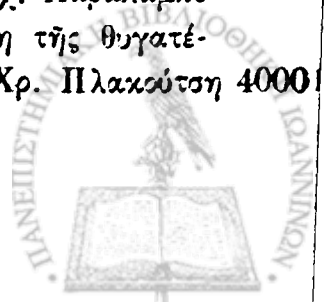

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ - ΕΠΙΤΑΦΙΑ ΛΗΚΥΘΟΣ

ΜΝΗΜΗ ΘΑΝΟΝΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

Στους πνευματικούς σκοπούς της Έταιρείας είναι ή άπονομή τιμής στη μνήμη θανόντων Ηπειρωτών. Αιώνια ή μνήμη τους. Κατά τον μήνα αυτόν μας έστάλησαν οι έπόμενες δωρεές.

- Η ζωγράφος γλύπτρια κυρία Ειρήνη Χαριάτη - Πραμαντιώτη εις μνήμην των Γονέων της Δημοσθένη και Έλένης Πραμαντιώτη 10.000
- Η κυρία Ματίνα Κούνδουρου εις μνήμην του συζύγου της Άθανασίου 1000
- Η κυρία Έλένη Οικονομίδη - Κοράκη στη μνήμη προσφιλών της προσώπων 5000
- Έκ μέρους της Άγγελικής, του Χριστοδούλου και της Σπυριδούλας Τσιγγέλη στη μνήμη του θείου και Άδερφού των Γεωργίου Τσιγγέλη 5000
- Ο κ. και ή κ. Κων. Μπαμπούλου, τακτικοί χορηγοί της Έταιρείας στη μνήμη του προσφιλοῦς γαμβρού τους Κων. Α. Τζύμα ταξίαρχου έ.ά. 5000
- Ο κ. και η κυρία Γεωργίου Γιατιάτη, Ιατροῦ ὑπέρ των γενικωτέρων σκοπών της Έταιρείας στη μνήμη της Βασιλικής Μπόντα 3000
- Η κυρία Μαρίκα Μανιαρίζη τὸ γένος Γιατιάτη στη μνήμη της Βασιλικής Μπόντα 2000
- Η κυρία Τζένη Ι. Θρεψιάδη, τὸ γένος Έξάρχου στη μνήμη της Μητέρας της Ζίτσας Κ. Έξάρχου έφτά χρόνια από τὸ θάνατό της 5000
- Ο κ. Κώστας Έξάρχος, ὁ Άντιπρόεδρος της Έταιρείας στη μνήμη της συντρόφισσας της ζωής του Ζίτσας Έξάρχου έφτά χρόνια από την αναχώρησή της 5000
- Ο κ. Στάθ. Λαμπριδης, Γεν. Γραμματέας της Έταιρείας πλὴν άλλων στη μνήμη των Γονέων του Δημητρίου και Ειρήνης Λαμπριδῆ 3000
- Η κυρία Ντίνα Γ. Βαλούρδου τακτική χορηγός της Έταιρείας, την εισφορά της στη μνήμη του Παύλου Κιτσανέλη από Άνω Ραβένια 5000
- Οι κύριοι: Ιωάννης και Γεώργιος Μπαμπόπουλος στη μνήμη της σεβαστής γιαγιάς τους Έλένης Μπάμπου 10.000
- Ο Άντιπρόεδρος της Ηπειρωτικής Έταιρείας κ. Κώστας Έξάρχος στη μνήμη του Λυκείαρχου Εῦ. Πρίττου 2000
- Η κυρία Βικτωρία Ε. Πρίττου στη μνήμη του ἀληθινοῦ πατέρα της Λυκείαρχου Εῦαγγέλου Πρίττου 5000
- Ο Καθηγητής κ. Ζήσης Γκαράνης στη μνήμη του πατέρα του Δασκάλου Άποστόλου Γκαράνη από Βρυσοχώρι (Λεονίτσα) Ζαγαρίου 5000
- Ο στρατηγός κ. Μιχ. Χαραλαμπίδης στη μνήμη της θυγατέρας του Μπέττης Χρ. Πλακούτση 4000

Η ποιότητα επιβραβεύεται

... γιατί πιστεύουμε ότι η προτίμηση του κοινού πάνω από μισό αιώνα στα προϊόντα MISKO, είναι η καλύτερη επιβράβευση.

Ωστόσο έρχεται σαν επιβεβαίωση και το γεγονός ότι στα τελευταία 5 χρόνια κερδίσαμε 4 ακόμα Διεθνή Βραβεία.

Τα βραβεία αυτά καταξιώνουν την προσπάθεια της MISKO να προσφέρει ποιοτικά προϊόντα όχι μόνο στο Εσωτερικό, αλλά και στο Εξωτερικό.

Τώρα η MISKO έχει συνολικά 54 Διεθνή Βραβεία σε 58 χρόνια. Τα συμπεράσματα βγαίνουν μόνα τους.

MISKO
ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ ΚΟΡΥΦΑΙΑΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

ΛΑΜΔΑ ΑΙΘΡΑ

22 χρόνια το βιβλιοπωλείο μας, (Ασκληπιού 3) στην Αθήνα, εξυπηρετεί το αναγνωστικό κοινό με συνέπεια και με την πάντοτε ενημερωμένη βιβλιοθήκη του - στη λογοτεχνία, στην ποίηση, στο θέατρο· στα βιβλία Τέχνης, στην φιλοσοφία, στην ιστορία και σε πολλά άλλα θέματα.

Στα Γιάννινα πάλι (Βλαχλείδη 8), 3 χρόνια τώρα, λειτουργεί το βιβλιοπωλείο μας - κόσμημα για την πόλη θα μπορούσαμε να πούμε - και εξυπηρετεί με την ίδια ευσυνειδησία και ευγένεια το μεγάλο κοινό που μας αγκάλιασε και μας προτίμησε για την εξυπηρέτησή του.

Στη «ΔΩΔΩΝΗ» έχει γίνει παράδοση πια, η πλούσια και πάντοτε ενημερωμένη συλλογή των καλών εκδόσεων.

Να θυμάστε πάντοτε ότι η «ΔΩΔΩΝΗ» εξυπηρετεί.

